

ELŐFIZETÉS

HELYTÉN:

Évi ár 24 korona.
Félévi 12 korona.

VIDÉKEN:

Évi ár 26 korona.
Félévi 13 k. 40 l.

ÁRTEREKEK:

A hasábol postt sor egyezer 80 fill.
Külső levelezésnél 15 fillér

NYILVÁN SORA 40 FILLER

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetemi

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 222.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 122.

Arad. 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 24.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérolk: Az ujság és az olvasó.
Nem döntött a király.
A balkáni események.
Nehézségek a járadék-kibocsátásnál.
Börtönre ítelt pártelnök.
Rabbi a törvényszék előtt.
A szerencsétlenül járt huszárhadnagy.
Az illetlen tanárka.
Aradról eltűnt huszárszász.
A kabaré-martir.
A Steinhell-gyilkosság.
Az elzúllott grófkisasszony.
Botrány a vasuton.
Polylott panama Párisban.
Polgár vér a tiszt kardon.
Tárca: Baróthék szerencséje. Írta: Kovács Hermin.

Az ujság és az olvasó.

Arad, december 23.

Hidegek még a fenyőgalyakra akasztott gyertyák. Az ünnepi csönd helyett az utolsó bevásárlások ideges futkosása foglalt el bennünket. Még kezünkben is a hét-köznapi szerszám, de lelkünk már tele az ünnep meghittségével, kiáradó melegével. S igazában ez a nap az, a melyen az emberek egymásnak örülni tudnak, a melyen közelebb jutnak egymáshoz, mint az esztendőnek akármely más napján.

Itt, az ujság műhelyében, szintén azt érezzük, hogy a család intimitása fűz ma az olvasókhoz. Nemcsak azért, mert az egyik a családtagok gondjával készíti a maga ünnepi meglepetését, a karácsonyi számot. De egyébért is. Talán egy nap se alkalmas arra, hogy az ujság a közönséghez szólva, magáról beszéljen, mint a mai.

Az ujság egy esztendő történetéről kellene szólni, ha egy lap története egyébből állana, mint abból, a mi körülötte történik. Az, aminek egy ujság a krónikája, jelenti a lap történetét; legfőleg azt lehet széljegyzetként megírni, hogy ezek az események mily hatással voltak reá s azt vizsgálhatja lelkiismeretében, hogy helyesen látott és ítelt-e, amíg az esemény-áradatnak szemlélője volt?

A ki mélyebben, megfigyelő szemmel nézett az esemény-hullámok közé, az érdekes jelenségnek lehetett a tapasztalója. A politikus-nemzet, amelynek azelőtt minden tagja, a valóságos belső titkos tanácsostól a sarki hordárig, égett a parlament, a kormány körül történt dolgok miatt, elhidegült a politikától. Az esztendőig vívott, meddően maradt küzdelmek okozták ezt, az előtérbe tolult kenyér-küzdelmek, a melyek során a magunk bajai miatt nem értünk rá a közügyekkel eléggé törődni, vagy pedig apróbb és nagyobb, ideálokból és személyekből való kiábrándulásaink: nehéz megmondani. Egy-nél ez, másnál az, együttvéve valamennyi okozta ezt a megcsömörlést. Programok nem izgattak, beszámolók nem vonzottak, botrányok nem tüzeltek bennünket; mintha a politika dolgait a predesztináció szerint gördülő valaminek tekintené a nép, a melyben mindig ugyanaz történik, akárminő kormány van az uralmon, akárminő párt ül a többségen s néz ezzel farkasszemet.

De van egyéb, komolyabb oka a politika csábító ereje csökkenésének. Magyarországon most folyik, most pezseg legerősebben a társadalom szervezkedése.

Mindennemű közös érdekek szerint csoportosul, erőt gyűjt a társadalomnak minden osztálya, rétege, színe. Az egymással ellentétes, harcsorokba szervezett társadalmi rétegek a társadalomban vívják meg a maguk harcát; a parlament csak a végrehajtó hatalom lesz, amely a társadalmi küzdelmekben eldöntött elveket, programokat törvénybe gyurja. Ez az öntudatra jutott, maga lábán járó társadalom már nem érzi szükségét a politika gyámkodásának, s ez a társadalom a jövőn építve, nem tud hoválni azokért a törekvésekért, amelyek jó részét bizony csak a múlt hagyta örökségül a mai politikai világra.

Az ingerét és erejét vesztett politika a betűkön is kisebb ur maradt. Onkéntelen, a közönség ízlése, érzése és hangulatához való természetes alkalmazkodásból, kisebb lett az ujsághasábolnak az a része, amely a politikáról szolt; a véleménymondásra szánt helyre is szivesebben kínálkozott a társadalmi és a kenyérkérdések egyik-másika, mint az avulttá lett, csak föl-föl melegített politikai problémák. S ez okozta, talán anélkül, hogy az olvasónak, vagy magunknak is föltűnt volna, hogy az elmúlt esztendőben bővebb alkalmunk volt a helyi, szocialis és gazdasági ügyekkel foglalkozni, mint mindazzal, ami a politika gyűjtőneve alá húzódik.

Természetes, ez nem jelent szakítást, örökös hűtlenséget a politikával, amely elvégre, akár felülről irányittatik, akár alulról a társadalom kormányozza: mégis az ország sorsának intézése. Sőt a mostani közömbösség, az érdeklődés lebágya-

Baróthék szerencséje.

Írta: Kovács Hermin.

Baróthék nyolc év óta laknak a fővárosban. Valami vidéki kis városból kerültek fel, hol az öregnek elég jól jövedelmező ügyvédi irodája volt. Nem történt volna semmi baj, ha az asszonyok fejökbe nem veszik, hogy az ilyen kis fészekben sokkal nyomorúságosabb az élet, hogy sem azt ki lehetne bírni. Talán voltak egyéb okaik is, de csak ennyit emlegettek, s az öreg könnyen hajlítható Baróth Gábor végre feladta érveit, megnyugodott a határozatban, mely sok nyomorúságnak, keserűségnek lett forrása. Pesten, abban az óriási labirintusban nehezen érvényesülhet az ember, még ha évtizedek eredményes munkája áll is mögötte. A kliensek nem igen, vagy csak roppant szórva nyosan jelentkeztek, ami kikészítette velük a nehezen összekuporgatott tőkét. Szóval: anyagi gondok súlyosodtak rájuk, az, hogy az öreg nem egyszer fakadt ki a könnyelmű, meggonddalatlan asszonyi éssjárás ellen. De a szikár, csontos Baróthné értett hozzá, mint hallgat-tasza el.

— Őnző voltál egész életedben és az is maradsz. A családod érdekei sohasem jöttek számításba előttem. Pedig, akinek két eladó lánya van, súlyos kötelességeket hord vállaln. Miatlad elhervadhatnának; eszedbe se jutna,

hogy a virágnak napfényre, melegre van szüksége.

Az öreg ugyan konkrétan ragaszkodott ahhoz, hogy ezt a napfényt és meleget — bármily értelemben — ép úgy megtalálhassa az ember a fővárosban kívül, de nem argumentált, abból az elvből kifolyólag, hogy kár a hasontalanul elpocsékolni szavakért.

A lányok: Margit és Böske, anyjuk vezényszavát vették irányadónak. Kötelességeik különben rövid pár szóban voltak összefoglalhatók. Feltétlen engedelmesség és elkeseredett harc a házasutandók szabadsága ellen. Olyanforma nézetek voltak, hogy igazi urt embert csak Posti produkálhat a vagyontalan szép lányok szerencséje csak itt alapozható.

Am multak az évek s a szerencse csak nem akart bekopogni. Sőt, mintha az idő, ez a szivtelen, kegyetlen uzsorás, visszavonul készülő kölcsönzött tőkét. Egymásután ra balt valamit az ifjúságukból, üdességükéből, szépségükéből.

Szó sincs róla, azért csinos lány volt mindkető Margit barna, a legsötétebb fajtából; Böske az éretti széke lányok kíváncsoltatásával. De a lelkük letarlódtott teljesen. Hova lettak a színes, ragyogó álmok, a képselet édes, mosolygó szülőitől. Hova az egyetverő remények, a jövőbe vetett, rendíthetetlennek vélt bizalom?

Lekopott, mint a mind szorra jut a csillogó lepkeszárny himpota. Azon a rögzítő uton, melyet a szegény lányok küldének végig, nincs helye tarka sallangoknak, s lelket megejtő édes ábrándoknak.

Margit korán betelt az igazsággal, azaz megismerie a valót. Okos leány volt, hát nem igen engedte, hogy sokáig a-jogjon a lelke a gyomlálás után. Egyszerűen ráért arra az utra, melyet az élet jelölt ki.

Böske nehezebben tudott megalkudni. Folyton kísértett lelki szemel előtt a kép, melyet megálmodott hajdan s nem tudott feledni a jelenben. Esemből a rózsaszínű ködökből bontakozott ki a nemes, nagyszívű, finomlelkű férfi képe, ki eljön, hogy nagy, szent szeretettel zárja karjaiba. Am az egymásután röpülő évek lassan ráterítették engedelmessélenül sötét leplet. Ma már csak a szabadulás mentő horgonyát látja a férfilakban.

A mindennapi cseleplés, gond, szemrehányások önére fullasztotts. Mert Baróthné szentül meg volt győződve, hogy csupán leánnyal éhhetetlensége riasztotta el eddig a szeretőt. Folyton ismétlődő prédikációkat tartott, melyek abban domborodtak ki, hogy mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Ebbe az áldatlan helyzetbe ádító harmatként hullott egy kellemes hír.

Gyenes ut, a gazdag boltos, visszatni fog!

dása, — mintha a nagy dolgok viharait előzné meg. Jelentős, nagy problémáival a politika ajtaján is zörget a huszadik század. Új politikai élet fog azokkal lüktetni, s ezek a változások bizonyára közelebb hozzák egymáshoz a politikának ma még zártkörű társaságát és az általános érdeklődést. A minthogy eddig se lehattünk szótlank és nem is akartunk azok lenni a politikával szemben, — az új politikai kérdések is nemcsak a krónikást, de a közvélemény szervét is, készen fogják bennünk találni.

Es akkor is, mint most, könnyűvé fogja nekünk tenni helyzetünket e lap függetlensége, amely ez esztendőn át is csorba nélkül maradt meg, s amelyet ekként akarunk megővni mindaddig, a meddig a sors e lap fenállásának idejét szabta. Egyetlen urunk, irányítónk, sugalmazónk, fentartónk és támogatónk van: a közönség, amelyet annál nagyobb buzgósággal és lelkesedéssel szolgálunk.

A karácsonyfa fényébe ülve, ez a tiszta, nyugodt érzés teszi boldoggá a mi ünnepünket, nyugodttá a multtal számot vető lelkiismeretünket, és zavartalanná a ragaszkodást, amely bennünket az olvasóhoz köt. S ebben a számvetésben, ebben a becsületes önvalomásban tettük le a jövőndő programját. A mi lapunk érzésben és érdekekben egyet jelent a közönséggel; ennek lesz a tolmácsa és ennek a közönségnek támogatásából olvassa le a feleletet arra, hogy helyesen cselekszik. Az *Aradi Közlöny* közönsége erre a kérdésre megfelelt; a jövőben se lehet egyéb törekvésünk, minthogy a helyeslésnek ezt a jelentős, megtisztelő formáját megszolgáljuk, állandóvá tegyük.

Az újévi üdvözlések. Budapestről jelentik:
A politikai pártok soha még oly érdeklődéssel nem várták a kormányelnök újévi beszédét, mint most. Wekerle bécsi útja után ez lesz az első alkalom a politikai helyzet megvilágítására. A mai lapok az a hírre, hogy a függetlenségi párt nevében Bozóky Árpád üdvözlötte a miniszterelnököt, tévedésen alapszik, mert Bozóky a koalizált pártok jókívánságait tolmácsolja.

Tulajdonképpen nem volt ez meglepetés. Vagy egy hónappal ezelőtt a két lány selyemcérnát vásárolni tért be Gyeneshez. A figyelmes gazda maga szolgálta ki őket roppant udvarias és meggyőző módon. Látszott, hogy majd elolvad a nagy igyekezetben.

Bécsi közben titokban meglökte Margitot és székendőjét ajkaihoz szorította, hogy kiki-vánkosó kacagását elfojtja.

Tényleg, Gyenes ur, a méltóságnak tekintélyes hiányát mutatta fel. Tulajdoni kigömbölyödött alakja orsóként pörgött, mialatt széles, vörös arcáról csak úgy patákokkal az izzadság cseppel. És hajlongott, mérsékelten beszélt, szelíd, színtelen szemében pedig úgy látszott, örök tanyát ütött az alázatosság.

Mégis! amint kiléptek a boltból, Margit így szólt:

— Hallod, Bösi, itt lehetne valami csináni. Gyenes legényember, gazdag és nem látszik bevételetlennek. Mit gondolsz?

Bösi akkorát kacagott, hogy az emberek utána fordultak.

— És a — és a teknősbéka! Mintha most huzták volna ki a vízből!

Margit haragosan kiáltott rá:

— Bolond vagy! Magtanulhattad volna eddig, hogy a külső után ne ítélj.

— Itt csakugyan szükséges, hogy bölcs közmondásokkal fejezve fel. Te, mint Gyenes, nem lennél utolsó látvány. Vajon színvén rőffel do'gonnál?

Nem döntött a király.

Eredménytelen kihallgatás.

Az osztrák parlament a katonai engedmények ellen.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, december 23.

A magyar és az osztrák politikai körök ma nagy érdeklődéssel kísérték Wekerle Sándor magyar miniszterelnök bécsi útját. Neki kellett volna a döntést provokálnia azokra a megegyezésekre nézve, melyekben Andrássy Gyula gróf állapodott meg mult heti kihallgatása alkalmával a királlyal. Ma azonban az osztrák parlament pártok mozgolódása miatt nem történt döntés. Az osztrák kormány és a hadügyminiszter között is nézeteltérés van a katonai kérdésekben s azért a miniszterelnök eredménytelenül tért vissza Budapestre.

A politika mai eseményeiről a következőket je'nti tudósítónk:

Wekerle audienciája.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap este hét órakor titkára, Bárczy István kíséretében Bécsbe érkezett. A miniszterelnök ma korán reggel fogadta a Bécsben időző Teleszky János pénzügyminisztériumi miniszteri tanácsost. Fél tíz óra tájban a miniszterelnök eltávozott a magyar minisztérium bankgassei épületéből. Ő felsége délelőtti tizenegy órakor Wekerle Sándor miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta, amelyen a miniszterelnök a politikai helyzet időszerű kérdéseiről tett jelentést. A kihallgatás után a miniszterelnök a külügyminisztérium palotájába ment, ahol Aehrenthal báró közös külügyminiszterrel hosszabb tanácskozást folytatott. A miniszterelnök a délután négy óra negyven perckor induló gyorsvonattal utazott vissza Budapestre. Félhivatalosan hangoztatják, hogy a lapoknak az a híre, mintha Popovics Sándor pénzügyi államtitkár ide-

érkezését is várták volna, tévedésen alapult.

Bécsből táviratozza tudósítónk: A király ma Schönbrunnban maradt és délelőtti tizenegy órakor Wekerle Sándor magyar miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta. Wekerle jelentést tett az uralkodónak különböző folyó ügyekről. A kihallgatáson a bankkérdés és a katonai kérdések is szóba kerültek.

Schönbrunnból visszajövet Wekerle egy hírlapíró fogadott, akinek ezeket mondta:

— Nincs semmi különös mondani valóm. Azért jöttem Bécsbe, hogy ő felségének, mint az időközönként történni szokott, jelentést tegyek a helyzetről. A dolog természetében fekszik, hogy ma semmi irányban sem volt döntés várható.

Arra a kérdésre, vajjon a kihallgatáson a bankkérdésről volt-e szó, a miniszterelnök így nyilatkozott:

— Csak azt ismételhetem, amit e dologban az utóbbi napokban és tegnap mondtam. Ma még nem voltam abban a helyzetben, hogy a bankkérdésben pozitív javaslatokat tegyek. Ez természetesen csak akkor fog megtörténni, ha az osztrák kormányval folyó tárgyalás be lesz fejezve.

A hírlapíró megjegyezte, hogy a katonai kérdésben ismét megváltozott a helyzet. Wekerle így válaszolt:

— Igaz, hogy megváltozott a helyzet, de majd újra jobbra fordul és remélem, hogy jól is fog végződni.

A miniszterelnök e szavakkal fejezte be a beszélgetést:

— Még egyszer kijelentem, hogy a mai napra semmiféle döntés sem volt kilátásba véve. Bécsi utazásomnak csak az volt a célja, hogy az összes folyó ügyekről tájékozást szerezzek magamnak.

Nehézségek a katonai kiegyezésnél.

Mint már megírtuk, Wekerle miniszterelnök kihallgatását megelőzőleg a király még tegnap fogadta Schönau báró osztrák hadügyminisztert és Bienerth báró osztrák miniszterelnököt. A bécsi politikai körök azt hiszik, hogy a hadügyminiszter a király előtt felvetette a bizalmi kérdést.

Margit nem reagált a gunyra. Gondolkozva haladt, sőt egész nap állg beszélt. De másnap nagyon kicsippte magát és valóságos szökött Bösi elől. Valami ürügygel ismét betért Gyeneshez — és azután mindennap, amely műve letnek meg lett a maga eredménye.

Szóval: Gyenes viselkedni fog!

Az öreg Baróth, ki avult tradíciók embere volt, iszonyuan felháborodott. Az ő családjában lehetnek igen nagy urak, de boltosok, soha! Méltatlankodása azonban csak gunyos kacagást keltett.

— Nem lannél szíves a fenyegetősen felhalmozott számláinkat ezekkel az elvekkal kiegyenlíteni? Ha adósaink beérlik vele, fogadom, soha boltosról emítést se teszek. De így, közös érdekeinket szem előtt tartva, hálás leszek a sors iránt, ha okos leányunk számítása beűt. Nagyon jól tudod, mint váltak valóra azok a szép remények, melyeket egykor szöföttünk. Az idő eljárt, — nincs mire várunk többé...

Baróth végre is belismerte, hogy az asszony reális alapokon áll — és semmi se kíváncsabb a mai világban, mint éppen ez. Gyenest tehát kitértető előszókenységgel fogadták. A boltos különben erősen kitétt magáért. Jöveteleit órási virágcsokor érkezése előzte meg, melyet a lányok megmosolyogtak ugyan, de bizonyos, hogy Margitnak végtelenül hizelgett.

Gyenes ur kellemes társalgónak bizonyult. Mindig talált témát, melyet a végkimerülésig

tárgyalt. Ezek a témák ugyan sok változatoságot nem mutattak fel, sőt vesszelmesen hű körforgást végeztek az üzleti érdekek körül, — de én Istenem, ki kívánhatná komolyan, hogy szüntelen a remekírókból idézzen? Hangja kicsit rekadt volt, de bizonyos, hogy sok érzelmet tudott vele kifejezni, különösen ha viaszatlan egyedülvalóságáról emlékezett meg. Margit ilyenkor kicsit elpirult s úgy érezte, hogy itt a döntő pillanat. Am Gyenes ur praktikus ember volt, ki nem ugrik be csak úgy vaktában.

Baróthné ezt az óvatos tartózkodást legálább is sértőnek találta. Margit bosszankodott.

— Lám, a boltos még vonaglik a horgon, ahelyett, hogy örömkönyveket hullatna szerencséje felett, — adta le véleményét Bösi. Pedig megbolondulhat a gyönyörűségtől, ha elképzei a pillanatot, melyben királynői méltósággal foglalod el jövőndő helyedet, a kaszánál. Mert ezt ajánlhatom legjobban. Ha már bekerülsz az óiba, legalább a vályuhoz tőrekedj!

A hasonlóan csipős megjegyzések elmérgesítették a két leány közötti egyetértést.

Ezekben a válságos napokban történt, hogy Berecs Ákos, egy vidéki rokon, került véletlenül hozzájuk. Valami peres ügyben járt — és illendőnek tartotta, hogy Baróthékát meglátogassa. Aféle agglegénynek induló férfi volt, de Bösi csodálatos gyorsasággal fedezte fel, hogy hasonlat áll fenn köte és az álomkép között.

Bizonyos, hogy nem tárgyalt volna a magyar kormány a katonai kiegyezésről, ha először a királytól erre felhatalmazást nem nyert volna. A döntés előtt azonban a hadügyminisztert minden oldalról erős támadás érte. Az osztrák parlament megmondult, az urakházában interpellációra készülnek s ily körülmények között meg kellett kérdeznie a királytól, vajjon továbbra is teljes bizalommal viseltetik-e iránta s számíthat-e erre a tárgyalások további folyamán. Azért a magyar miniszterelnök Bécsbe érkezése előtt a támadásokkal szemben meg akart győződni arról, vajjon tovább folytathatja-e a tárgyalásokat a katonai kérdésekben. A tegnapi kihallgatás alkalmával, mint Bécsből jelentik, felajánlotta tárcáját az urakodónak, de a király nem fogadja el a lemondást.

Ugyancsak a katonai kiegyezés ügyében Bécsbe utazó miniszterelnök előtt ment kihallgatásra az osztrák miniszterelnök. Az osztrák parlament nehézségeket támaszt a szolgálati nyelv miatt s így a kormány helyzete is megnehezült. A kormány, mint egy bécsi lap írja, nem osztja mindenben a hadügyminiszter által kiadott kommuniké tartalmát s ezt úgy a királynak bejelentette *Bienerth* báró, mint az urakháza ülésén hosszú intézett interpellációra adandó válaszában is el fogja mondani.

Bécsből táviratozzák: A feudálisok és keresztényszocialisták ma folytatták az izgatást a katonai kiegyezés ellen s konferenciákon hevesen kikelték a kormány, különösen pedig a hadügyminiszter ellen. Érdekes, hogy a *Reichpost* az osztrák lakosságot ama osztrák lapok bojkottálására hívja fel, amelyek nem csatakoznak a katonai kiegyezés ellen indított mozgalomhoz.

Az urakháza december huszonkilencediki ülésén beterjesztendő interpelláció dolgában folyik a tanácskozás és érintkezés az urakháza különböző pártjai között. Hír szerint *Bienerth* báró miniszterelnök az interpellációra oly választ fog adni, amely valószínűleg egyelőre elvonja az alapot a katonai kiegyezés ellen megindult támadások alól.

A keresztényszocialisták ostroma.

Bécsből jelentik: Az ostromra nagy erővel szervezkednek a keresztény-szocialisták. Az en-

gedmények megadása Ausztria egyetlen politikai pártjának sem kedves, mert attól tartanak, hogy az engedmények megadása által még inkább kiélesítik a nyelvi viszályt s általa megnövelik a esch furort, a melylyel megbirkózni amugy sem tudnak. Az engedmények megadása ellen vezetett akciónak, Bielowahlek nyilatkozata szerint, szövetségessel a keresztényszocialistáknak a magyarországi horvát koalíciók is, akik a magyar nyelvnek a hadsereg kötelékén belül való érvényesülése esetén nyomban bejelentik a maguk horvát új énjüket is. Thun Ferenc gróf, az ellenséki agitáció központja, egyenesen az *ufonclétszám megtagadással fenyegeti a hadügyminisztert* az esetre, ha engedmények terére lépne.

A balkáni események.

György herceg újabb botránya.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23.

A balkáni események csendjét nem a fegyverek ropogása, hanem György urfinak, a szerbek kótyagos agyu trónörökösének botrányai zavarják meg. Ma egy újabb szerelmi kalandjáról s az ezzel együtt járó pofozkodásról ad hirt a táviró.

Ezek az apró történetkék szerencsére nem ártanak másnak, csak a szerb népnek. Hátvédjük, az orosz diplomácia most készül a színvállásra. Izvolszky orosz külügyminiszter pénteken nyilatkozik a dumában a balkán kérdéssről.

A ma érkezett távirataink ezek:

Londonból táviratozzák: A *Daily Telegraph*nak jelentik Pétervárról: Londonban, Párisban és más fővárosokban az orosz követek a múlt szerdán átadták az orosz kormány körlevelét, amelyben ismerteti álláspontját, amelyet a balkáni események következtében áradt nehézségek elhárítására szükségesnek mutatkozó nemzetközi konferencia tekintetében elfoglalt. A körlevél szerint *Oroszország Bosznia Hercegovina annektációját európai ügynek tekinté*, amelyet Ausztria-Magyarország és Törökország nem intézhetnek el egymás között.

Pétervárról jelentik: *Izvolzky* orosz külügyminiszter tegnap a дума különböző pártjainak képviselőit magához hívatta magán tanácskozásra s ez alkalommal megismertette őket ama beszédnek tartalmával, amelyet a birodalmi dumában mondani fog az annektációval kapcsolatban.

Egy *belgrádi* távirat *György* herceg trónörökös újabb botrányáról ad hirt. A trónörökös legújabb szerelmének tárgya egy B. nevű tüzérezredes fiatal szép felesége. A szerelem már hosszabb idő óta tartott, amikor a százados néhány nappal ezelőtt egy György herceget kompromittáló levélnek jutott a birtokába. A tüzérszázados kérdőre vonta a trónörököst, aki magyarázat helyett a *tisztet arculütötte* és nyomban elhelyeztette Belgrádból. Az eset a szerb fővárosban kínos feltűnést keltett.

Konstantinápolyból jelentik: A kamara tegnapi ülése rendkívül érdekesen folyt le. A külföldi sajtó képviselői most először kaptak belépőjegyeket az ülésterembe. Az ülést a távirati szerencsekiváratok felolvasásával kezdték, miközben konstataáltak, hogy a francia és japán parlamenttől nem érkezett távirat. A francia üdvözlő távirat tévedésből a parlament helyett a portára ment. A parlament egyik tagja azt indítványozta, hogy a képviselők az oroszok peressák iránti rokonszenvük jeléül emelkedjenek fel helyiükre és mondjanak imát a peressákért. A ház az imát feleslegesnek találta, egyébként azonban az indítványnak eleget tett. Nagy derűtséget keltett egy kisázsiai embernek a távirata, hogy fiának, aki a parlament megnyitása napján született, az alkotmány tisztelgőre a parlament adjon nevet.

Belgrádból táviratozzák: Ma került előadásra a régóta hirdetett *Hadasi Lója* című osztrák-ellenes szindarab. A színház zsufolásig megtelt, egy páholyban ott ült György trónörökös is. A publikum egyes jeleneteknél hevesen tüntetett az osztrákok ellen.

MULATSÁGOK.

(—) Kereskedők Szilveszter-estéje. Az Aradi Kereskedők Köre Szilveszter-esti mulatságát élénk érdeklődés elől meg. Különösen nagy érdeklődés nyilatkozik meg a tombola iránt, a

melyet egykor dajkált. Ha vesszük, ezt a közhírséget nem is volt nehéz megállapítani, mert Berecs kitűnően rendszert körülményekkel díszkedhetett és külseje se volt megvetendő. Szóval: Isten újját látta e találkozásban, melyet salvos akaratú igyekedett hasznára fordítani. De ki tehet róla, ha a sors, ez a kismáthatalatlan zavarcsináló, úgy rendezte, hogy Berecs szemel a Margit fekete hajának hálójában akadjanak meg.

Határozottan végszserű volt az egész. A tizenkötödik órában, a végleges lemondások küszöbén ült be a szerencse. Hozzá oly határozott formában, hogy kitalálhat se lehetett rajta. Az éregek örömet azonban lehűtötte a leányok ellenéges viselkedése Bószl nem célzott tükör elkeseredéséből.

— Hát testvér az, aki újját állja a másik boldogságának, miután a magáé, saját akaratából, már csaknem biztosított?

Mindaz azonban nem változtatott a tényen. A leg egy hét múlva Berecs módot talált arra, hogy Margittal tanuk nélkül szót válthasson.

— Az alkony órájában volt, melyben eszies mes árnyak oszonnak szót s más formát nyerne szemünkben a nappali világosságban látható tárgyak.

A lány a díván sarkába húzódott s mintha bekövetkező nagy porok előérzetében égne az arca.

Berecs egy ideig nézte. A szót, mindinkább elmosódó háttérből, lehellestzerű finom

sággal vált ki a fehér alak. Mosdulatlan-ságában olyan volt, mint egy megöröklítésre váró kép.

— Margit, — kezdte halk, elfogódott hangon, — meghallgatom engem? Mert beszédem kell, most, azonnal! Nem vagyok gőzömbe, ismerem az életet, ismerem magamat. Hosszu töprengésnek, gondolkodásnak végeredménye az, hogy nem tudok lemondani a boldogságról, melyet a sors megadott. Rőviden: szeretem. Ha gyorsan fejlődött is ez az érzés, megbíhat benne. Ugye, nem utasít vissza?

A lánynak úgy tetszett, mintha ezek a halk csendes szavak mindent beütő harangzúgásra erősödnének, melyek a beköszönő boldogságot üdvözlik. Hosszu évek keserves bánata olvadt fel abban a könnycseppben, mely lassan pergett alá szeméből. Az árnyak elfedték ezt, de hangja vibráló rezgésén nem változtathattak.

— Boldog leszek, Ákos, ha a magáé lehetek.

Ezen az estén jött váratlanul Gyenes. A szokottnál is vörösebb volt és minden mosdulatából kiltt az izgalmasság. A vacsora alatt, melyre őt is marasztalták, felállt Bószl, hogy ékes szavakkal üdvözölje a jegyeseket. Minden szem Gyenest nézte. Vajjon hogy fogadja a hirt, mely learatja reményeit?

A hatás csakugyan meglepő volt. Mosolygott s miután kicsit savartan gratulált, örö-

mét fejeste ki a főt, hogy a Bószl csak abban még nyílik egy virág, melyet elnyerhetni: boldogság!

Bószl vörösré gyúlt arccal hajolt a tányérja fölé.

Barótné nagyon szépnék, ügyesnek találta ezt a kifejezést.

Lelekvés előtt, mikor Bószl a szót bontott haját keféte, nem állatta, hogy meg ne pendítse az eszmét:

— Derék ember ez a Gyenes. Jó sorod lenne mellette.

Bószl indulatosan vágott közbe:

— Kérlek, ne tégy teljesen tönkre az ideálddal...

Ennyiben maradtak az ügyek. Gyenes elfáradt ugyan a hástos, de Bószl lehetőleg kerülte. Általában igen különösen viselkedett. Alig beszélt; látszott, hogy ruppant nehezére esett, különösen Margittal szemben, fenntartani a látszólagos jó viszonyt.

Az esküvő alatt astán a templomban, égő szemekkel, összeszorított szjakkal hajolt az anyjához:

— Mondd meg annak az embernek, hogy hozzámegyek, amikor akarja... Mindégy...

Felkapta fejét, de nem azért, hogy tekintetével jövődőlőjét keresse, hanem hogy szeméből a gyilkos harag egész őt öntse az új párba.

melyet az 1908. és 1909. év között, az éjféli szünóra alatt rendez a kör. A vigalmi bizottság felhívására szaporán érkeznek a szebbnél szebb ajándékok, értéktárgyak, a melyek tombola nyereményül fognak kitűzteni. Eddig a többek között Hegyi Albertné, Czukor Lászlóné, Domán Sándorné, Berger Albertné, Lengyel Tivadarné, Angele Mátyásné, özv. Kell Mánóné, Popper Károlyné urnők, a Kertész és Gorka cég (Budapest), a Törley L. és társa, Andrányi Kálmán utódai és a Látke L. pezsgőgyáros cégek küldtek tombolatárgyakat. A táncot megkezdő műsor is készenlében van. Az estélyre szóló megbírók széküldését már megkezdte a rendezőség.

A Steinheil-gyilkosság.

Egy rendőr szenzációs vallomása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23

A férje és anyja meggyilkolásával gyanúsított Steinheilné ügyében újabb érdekes adatok merültek fel. Tegnap kihallgatást kért André vizsgálóbíró előtt egy rendőr, aki elmondta, hogy ő jelent meg elsőnek a Steinheil villában, nyomban a gyilkosság felfedezése után. A rendőr nagyfontosságú vallomásában ezeket adta elő:

— Május harmincegyedikén reggel éppen hazafelé tartottam a szolgáimból, amikor a Steinheil villa közelében egy asszony jött előm és ezt kiáltotta:

— Bláos ur, ebben a házban meggyilkoltak egy nagy urat.

Rögtön bementem a villába. Az asszony velem jött a utcában elmondta, hogy a gyilkosság még most is ott van. Azután bevezetett a Steinheil lakásába, ahol Lecoque mérnök és Ocuillard szolga már vártak rám. Ugyanebben a percben érkezett meg egy másik rendőr is. Mindketten revolverrel hatoltunk be a szobába, ahol állítólag a gyilkos rejtőzött, de a szobában oly nagy sötétség volt, hogy el sem láttunk. Az ablak erősen el volt függönyözve.

— Ki van itt? — kérdeztem. Nem kaptam semmi választ, mire az ablakhoz mentem, felhúztam a függönyt, úgy hogy a szobában világosság támadt. Ekkor láttuk, hogy a földön egy nő fekszik, szőnyeggel letakarva. Leemeltem róla a szőnyeget, de a nő, Steinheilné nem tudott megmozdulni, mert az ágyhoz volt kötözve. Felült azonban nekem és társamnak is, hogy a kötél egyáltalán nem volt a testén megszorítva, csak úgy lógott rajta. Mikor Steinheilné levegőhöz jutott, felszólt, keresni a rablógylkosokat, mert minden valószínűség szerint még a házban vannak. Sorra jártuk a szobákat. A lakás felső részénél megállt Steinheilné és így szólt:

— Menjen be ide is. Benyitottam a következő pillanatban mezdöbbenve hátráltam vissza. A sarokban egy férfi holtteste feküdt.

— A férjem, — sikoltott Steinheilné.

A holttestet társammal együtt fel emeltük és ekkor vetődött észre, hogy kesz össze vannak kötözve. Lecoque feloldotta a köteleket, amely a meggyilkolt nyakán folytatódtak. Azután egy másik szobában egy idősebb nő holttestére akadunk: ez Jappyné volt, Steinheil anyósa. A holttest szájába vatta volt tömve, arca a kintől iszonyúan eltorzult. Visszamentünk a szalonba, hogy Steinheilnének tudára adjuk anyja meggyilkolását, de Steinheilné akkor már nem találtuk ott. A háziorvos azt mondta, hogy átment a szomszédba.

A rendőr a nagy jelentőségű vallomásán kívül többet nem megerősítette azt a feltevést,

hogy Steinheilné csak a látszat kedvéért volt az ágyhoz kötözve, hogy a gyanút magáról elterelje.

A rejtélyes ügy egyébként ma is éppen úgy foglalkoztatja a párisi közvéleményt, mint a gyilkosság utáni napokban. A párisi *Journalban* egy író, Jacques Dhuer, a Steinheil-ügyről cikket írt, amelynek kapcsán felveti a kérdést, *hogyan lehetne Steinheilnéből a gyilkosság valódi történetét kivenni?* Az író egy analog esetet beszél el és elmondja, hogy évekkel ezelőtt egy híres párisi orvostanár a hipnózis segítségével kivette a gyilkosból a titkot. Kérde a cikk írója, nem lehetne-e Steinheilné is hipnotizálás útján beismerő vallomásra bírni?

Az eszme a francia fővárosban nagy tetszést keltett és nincsen kizárva, hogy végső esetben ehhez a módhoz folyamodnak Steinheilnével szemben, aki állhatatosan tagadja, hogy a kettős gyilkosságban bármi része is lett volna.

NEHÉZSÉGEK a járadék kibocsátásnál.

Mit mondott Wekerle a bankbizottságban?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23

A bankbizottság tegnapi üléséről egy hivatalos jelentést adott ki, amelynek nyomán az *Aradi Közlöny* is megírta tudósítását. Ez a hivatalos jelentés azonban — mint fővárosi tudósítónk jelenti — sok érdekes részletet elhallgat. Így — mint értesülünk — Wekerle miniszter elnök az ő beszédében azt is mondogta, hogy a bank finanszírozása következtében a magyar állam nem képes kölcsönt kapni, illetve járadékot kibocsátani és hogy még a kincstári utalványok kibocsátása is nehézséggel jár. Érdekes volt a miniszterelnöknek az a ki-jelentése is, hogy az osztrák hivatalnok minisztérium vonatkozó bankkérdésben tárgyalásokat folytatni és hogy az ő információi szerint január 15-ig a parlamentáris kormány meg fog alakulni Ausztriában.

A bankbizottságban a függetlenségi párt-hoz tartozó tagjai a bankbizottság ülését megelőzőleg előterjeszteteket tartottak, melyek lehetővé vártak volna. Ugyon Gabor nagy nyomtatékkal annak a nézetének adott kifejezést, hogy a háborús veszély és a kedvezőtlen világ konjunktúra miatt a bankkérdés nem forrasítható. Ez a kijelentés nagy ellenmondást idézett elő a többi bizottsági tagok között. Néhányan utaltak arra, hogy legalább már most ünnepélyesen ki kell jelenteni, hogy egy bizonyos időpontban belül fel fogják állítani. Ugyon ezt sem helyeselte és hozzávetette:

— Ha a határidőt már most fixírozuk, úgy osztrák ellenfeleinknek megint olyan eszközök adunk kezébe, melyekkel arra a határidőre ismét olyan konjunktúrákat fognak előidézni, mint a kiegyezési tárgyalások alatt. Az én nézetem szerint a legjobb volna egy fél évvel a szabadságunk lejáratá előtt, tehát 1910 közepén a bankkérdéssel előhozakodni, de ekkor olyan bizalommal, hogy ellenfeleink képtelenek volnának az önálló bank felállítását kontrakarrizálni. Összes nagy szándékaink két eshetőségen huznak meg: vagy jókor hozakodunk azokkal elő, vagy pedig későn. Azért tehát a megfelelő időpontot kell választani.

Az elzúllott grófkisasszony.

Garni szállóban érték pásztorórán.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23

A minapában Budapesten a negyedik kerületi kapitányság razzsiát rendelt el azokra a lebujkokra és garni szállókra, amelyek igen gyakran buvóhelyei azoknak az existenciáknak, akik veszélyeztetik a főváros közbiztonságát és ellene szegülnek a szent morálnak.

Utjuk közben, mint fővárosi tudósítónk jelenti, a rendőrség emberei ellátogattak a magyar-utcai Diana-szállodába is. Bekopogtak egy elfoglalt szobába, ahol hamarosan ajtó nyitottak nekik.

— A rendőrség megbízásából vagyunk itt, — mondták a meghökkenett párnak és felszólították őket a törvény nevében igazolásra.

— En h. B. banktisztviselő vagyok, — válaszolta a férfin, — ez pedig a feleségem, — mondta a nőre mutatva. — Igazán csodálom, hogy az embert még itt is zaklatják az urak.

A rendőri közegek nem ijedtek meg a tiltakozástól, hanem fogták tovább a férfit.

— Ha ez a nő itt az ön tisztelt hitvese, akkor miért szállodában és ha már szállodában, akkor miért éppen a Diana-szállodában hódolnak vele a házasság elmaradhatatlan kötelességének.

Fogás kérdés volt. Ez elő nem lehetett térni és a bankfiu bevallotta inkább, hogy bizony nem hitvesi örömdök gyakorlása hozta ő helyre, hanem mert ráébredett egy kis kalendria. Az utcán összeállkozott ezzel a szép nővel, akit futó ismeretség után nem volt nehéz pásztorórára vinnie.

Ez ésszerű vallomás után a nőt előállították a kapitányságon, ahol el kellett töltenie az éjszakát. A reggeli rapporton Henckel Lajos rendőrfőkapitány elé került az elegáns hölgy.

— Nincsen semmi tagadni valóm, — kezdte vallomását a hölgy, — egy történelmi név viselője áll itt ön előtt. Gróf F. Andorka vagyok és nem egészen a magam bűne, hogy ide, ebbe a mélységbe kerültem.

1888-ban születtem. Anyámat későbbben elvesztettem, az atyám iszákos volt és hasárdjátékos, velünk nem törődött, sem a jövőnkkel. Egy esztergomi kolostorba kerültem, onnan tizenhatéves koromban megint haza vettem az apám.

Hogy nagy lány lettem, jöttek házunkba fiatalemberek, közöttük egy csinos huszártiszt is, aki megkérte a kezemet. Apám fiatalnak találta még és visszatartotta a huszártiszt kérelmét. Másnap már nem voltam otthon. A katonatiszt még azon éjszaka várt lent a káptay alatt rám. Mindketten lóra ültünk és a legközelebbi vasútállomáson, amelyet elérünk, leget váltottunk Miskócra. Itt egynehány hétig pompásan mulattunk; a tiszt azt hitte, egy dúsgazdag mánás örököse lesz a felesége és ezért derűre berura csinálta az adósságot. Nemsokára kijózanodott, mert megtudta, hogy a vagyont atyám elkártyázta és ennek a kijózanodásnak én lettem az áldozata: egyszerűen elhagyott.

A családomhoz fordultam, de ezek kitaszítottak. Választanom kellett az öngyilkosság és a romlott élet között. Az elsőből győztem, a másodikba bele kellett törődnöm, mert külsőben éhen halhattam volna.

— Tisztes kereseti pályán nem használhatnak olyant, akinek „multja” van — mondtam. Nászády kapitánynak, — mikor hozzáfordultam,

hogy avasson föl a szerelem papnőjévé és ő lebeszélte erről a tervéről.

Kiváltottam az igazolványomat és a „Helvétia kávéháza” mentem „szerencsét próbálni”. Rövid ottlétem után egy könyvnyomdással ismerkedtem meg, aki látta, hogy nem való vagyok oda, ahol a béresünk leánya vitta a „főszerepet”. Magához vett, lakást bérelt számomra és két esztendőig úgy éltünk. Egy szép napon azonban eszébe jutott a barátomnak, hogy feleségül vegyen egy gazdag leányt, akinek hírneve és a pénze pótolta.

A Liszt Ferenc-terem egy forgalmon kívül eső részén nyitott egy cukrászdát számomra, amelyet rövid néhány ásiással eltelt hét után bezártam. Megint ott álltam, ahol egykoron. Jelentkezni akartam épen ma a rendőrségen, hogy vezessenek be megint az ellenőrzött hölgyek listájára. Tegnap azonban az utcán megállított egy fiatalember, akinek a meghívását elfogadtam, mert egy árva krajcár nélkül álltam.

A fogalmazót nagyon meghatotta az őszinte vallomás, amelyet a szerencsétlen komtesse könyek között mondott el.

— Birtelendül nem hagyhatom, ha már idekerült, — mondta — a legenyhébb bírságot szabom ki Önre: fizessen husz koronát.

A grófkisasszony belenyugodott az álmába.

Aradról eltűnt huszárszászlós.

A fővárosi rendőrség keresi.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 23

Az aradi huszártiszti lovasiskola egyik növendékének nyomtalan eltűnéséről ad hírt budapesti tudósítónk. A fiatal katona, mint azt számtalan katona karrier története bizonyítja, a fényes egyenruhát olyan obligónak tekintette, amelyért meggondolatlan fővel, a körülmények számba vétele nélkül is erején felül tartozik éni. Az első meggondolatlan és könnyelmű adósság egy huszárkadétot, aki egy tisztviselői család sarja, csakhamar az áradatba sodorja s már a pálya elején akasztja meg. Eckert János tiszthelyettes a fővárosi rendőrség keresi, azonban, amint Aradon szerzett információik alapján meggyőződünk, az eltűnésnek ugyan anyagi gondok az oka, de édes atyja már rendezte a fia adósságait s így néhány nap múlva visszatérhet szolgálati helyére.

A tiszthelyettes eltűnéséről a következő budapesti táviratot kaptuk:

Eckert János aradi huszártiszthelyettes, aki egy előkelő rokonánál volt vendégségben Budapesten, nyom nélkül eltűnt. A huszonnégy éves fiatal ember december tizenhatodikán távozott rokonainak Kistemplom-utca 21. szám alatt levő lakásáról azzal, hogy álmás helyére, Aradra megy. Oda azonban mindeddig nem érkezett meg. Hozzá tartozói jelentést tettek a rendőrségen.

A késő éjjeli órákban kaptuk ezt a jelentést s így a legilletékesebb helyen, a 12. huszárezred parancsnokságánál nem kaphattunk információt. Azonban ezáltal teljesen megbízható helyről tudtuk meg azt, hogy Eckert János a Nyíregyházán állomásozó huszárezredben tesz eleget katonai kötelezettségének. Az Aradon felállított huszárdandár lovagó iskolába van vezényelve s időközi szolgálatra a 12. huszárezred 3. századához van beosztva. Még e hónap elején távozott Aradról, de

távozását sem az iskola sem az ezredparancsnokságnál be nem jelentette.

Budapestre utazott, még pedig azért — mint barátai körében kijelentette, — hogy anyagi ügyeit rendezze. A vig kedélyű és mulató természetű zászlós tekintélyes adósságot csinált. Néhány nappal ezelőtt Budapestről Kassára lakó szüleihez utazott s úgy látszik, hogy sikerült édes atyját adósságainak rendezésére rábírnia. Idősb Eckert János, aki Abauj-Torna vármegye főügyésze, tegnap Aradon tartózkodott, s fiának adósságait itt kifizette.

Ugy látszik, hogy a tiszthelyettes Budapesten lakó előkelő rokonait nem értesítette a történetekről, s azért tettek ezek jelentést a rendőrségnek. Eckert zászlós néhány nap múlva Aradra visszatér.

Börtönre ítélt pártelnök.

A véres hentessztrájk epilógusa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23

Ma délelőtt tizenegy órakor hirdette ki — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a budapesti büntetőtörvényszék a Lujza-utcai zavargás ügyében hozott ítéletet. A tizenhárom vádlott közül hármat két-két évi, ötöt hat-hat hónapi börtönre ítélt el a bíróság, öt vádlottat pedig felmentett a vád alól.

A büncselekmény, amelyre az ügyesség megvádolta a tizenhárom vádlottat, ismeretes. A hentes- és húságósegek sztrájkja alkalmával, május 28. éjtele 9 óra után egy revolverekkel és kövekkel felfegyverkezett tömeg ostromot vezetett Kossalik Mártonnak a Lujza-utca 24. szám alatt levő hentessztrájk ellen. Többször egymásután eldördült a sortűz és az ostromlók, mielőtt közbeléphetett volna a rendőrség, szétrúntak. A veszedelmes pillanatokban Kossalik Márton hentesmester, a felesége, Lujza leánya, Matinka István segéd és kívülük Sánta Fülöp villamos-kecskervező, Jele István és Rón István névűek tartózkodtak az üzletben. Menekülésre nem volt idejük, mert a támadás előkészítése közben történt. A revolverlövés közüli kettő talált. Egy golyó Matinkát megölte, Sánta Fülöp villamosvezető pedig súlyosan megsebesült. A többiek a szekrények mögé menekültek s csak így maradhattak sértetlenek a golyózáporban.

A megindított vizsgálat eredménye legnyilvánosabban tette Fröhlich Rószó szabómunkást, a VIII. kerületi szociáldemokrata párt elnökét.

A büntetőtörvényszék csütörtökön kezdte tárgyalni ezt a bűnügyet Janitsky dr. bíró elnöke alatt. E-re az alkalmat egy szakass rendőrt vezényelték ki a törvényszék folyosójára az esetleges szökevények megakadályozására. Az ítélet rendkívül röviden így szól:

A magánosok elleni erőszak büntetésében bűnös Fröhlich Rószó, mint felbujtó, Vámosi Mihály, Döményi Albert, Kleiser József, Vasselli István és Csenicz István, mint tettesek. Ezért Fröhlichet két évi börtönre, a többieket pedig hat-hat hónapi börtönre ítélték el, a vizsgálati fogságból ez nében hat hónapot mindegyik esetben kiöltöztetnek vett a bíróság. Csomor Pál és Csorvász Sándor a halált okozó súlyos testi sértés büntetésében találtak bűnösnek a bíróság, amely a két vádlottat két-két évi börtönre és három háromszáz koronára ítélte, hat hónapi vizsgálati fogság beosztásával. Nagy

Károlyt, Tóth Károlyt, Gergely Gabort, Tasi Istvánt és Tasi Sándort felmentette a törvényszék. Az ítélet ellen Bíró dr. ügyész, a vádlottak és védők: Vássonvi Vilmos dr., Mózes László dr., Ladányi Árpád dr. és László János dr. feleltek.

Az illetlen tanárka.

★

Egy budapesti apró tanár lejött Aradra és itt iszapfürdőt rendezett a sajtónak. A neve mellékes. A publikum nem ismerte eddig és nem fogja ismerni ezután se. Ha a nevét leírják, ép annyit tudnának vele, mint abból, ha azt mondjuk: egy budapesti apró tanár. Mi megtehetnők azt a szivességet, hogy híressé tesszük. De ennyire csak a nagy ellenségeinket becsüljük meg: az ereszlanokat. Apró bogaraknak nem csinálunk reklámot.

Hát a tanárka nagyon megmondta a sajtóról, hogy az piszkos, becstelen, aljas, mételeyhíntó és minden rosszat bugyborékoló forrás. Így. Végig csupa ilyen vastagon aláfestett kifejezésekkel dolgozott, úgy, hogy haragudni se lehet érte. Mert ha valaki komolyan beszél a sajtó hibáiról, amelyek tagadhatatlanul vannak, (hiszen egy középiskolai tanár se jön tökéletesen a világra): becsüljük a szókimondásáért. De ha valaki azzal akarja magát észrevétni, hogy dühös: hát az hamar beletéved a blamirozó nevetség mezejére.

Nem, tanár ur, kedves kis dühös tanár ur; lehetetlen, tisztára lehetetlen a mai felolvasásán mérgeledni. Mert a mi a lényegre tartozik: mégis lehetetlen, hogy az a száz- és százezer ember legyen futóbolond, aki újságot olvas és egyetlenegy az okos, aki az Alkotmányban cikket ír, Budapesten tanár és lejön a vidékre felolvasásokat tartani. És mi, a sajtó mindig többre fogjuk ennek a százezer embernek véleményét: tartani, akik között valószínűleg van még egy-két olyan okos ember: mint a tanár ur.

Es tovább nem is kellene törődni ezzel a mai felolvasással, — legalább nekünk nem. Mi nem féljük a jó hírtől tőle. Bennünket, sajtót, szidtak minden időben, legtöbbet azok, akiknek szivességeket tettünk, s akik a banketteken pohárköszöntőket mondtak reánk; és mi mégis sajtó maradtunk, s találtunk a hivatásunkban érdemeket, amelyekkel a lelkiismeretünket megnyugtattuk. Ezután is fognak szidni, legfőkébb a forma változik. Hogy a kurtakorcsmákban szapulják-e a skriblereket, vagy pedig tudákos képű, szociális színnel kent értekezletekben sipegik el rólunk, nekünk nem árt, — sőt elbizakodottá se tesz, hogy olyan veszedelmesnek hirdetnek.

De úgy érezzük, hogy ez a felolvasás kellemetlen lehetett egy aradi tiszteletreméltó testületre, amelyet mi céljaiban és törekvéseiben megbecsültünk: az aradi Oltáregyesületre. Ha vendéget hívok, elvárhatom, hogy az a szobámban ne taposson a barátom cipőjére. Az Oltáregyesület bizonyára barátját tisztelte az aradi sajtóban, — és a mai vendége annak számárfületek aggatott a hátára. Ez az izlésiellen dolog a vendéglátónak se lehetett inyére. Sietünk elismerni, hogy az Oltáregyesület nem tehet róla, s nem akarjuk a felelősségnek legkisebb részét is ráhárítani. Ellenkezőleg: igazán sajnáljuk, — és ezt tartjuk a budapesti tanárka szereplésében a legilletlenebbnek, — hogy a vendéglátó egyesülettel szemben ilyen tett. Akik hallottak a tanár régebbi dolgairól, — azt mondták róla: „de itt csak nem fog olyasmit tenni!”

Es a kis tanár megtette. Azért is. De dühös is lehet, hogy nem verjük meg érte!

Polyglott panama Párisban.

A megszökött főtitkár.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

ARAD, december 23.

Páris magánköreiből újságírói és politikai hullszalítók gyanánt érkezik egy megtörtént panamának a részlete, mert a nagyszabású színházmosság egy a legelőkelőbb körökben előnyösen ismert és nagyrabecsült férfit vallja szerzőjének, aki tehetségének, tudásának minden erejével küzdött, de szerencsétlen családi események és egyéb csapások annyira megrendítették anyagi viszonyait, hogy akaratlanul, a végzettséi hajtva rohant lefelé a romlás lejtőjén.

az év július havában nagy remények közepette alakult meg Párisban a polyglottok egyesülete: a Société générale des Polyglottes à Paris címmel. Az egyesületet Maurice Amaury Mavr, a „Presse Associée” és az „Indépendance Belge” főnöke és irodavezetője alapította. Az alapszabályok szerint az egyesület célja lett volna egyesíteni nemcsak Páris, hanem a világ összes több nyelvet beszélő mindkét nemű egyéneit és az összekötő kapocs létesítése mellett, idegenvezetés, tanfolyamok létesítése, állásközvetítés betegsegélyezés, aggkori ellátás is tervbe volt téve. Amaury Mars nagy ügyességgel és leleménnyel szervezte az egyesületet és már az alapítás első két hónapjában öt száz tagot számlált és a világ majd minden nemzetisége képviselve volt benne, köztük né hány magyar is. Az egyesület kezdő stádiumban lévén, ő volt egy személyben az elnök, a pénztáros, a titkár, jobban mondva az egész tisztikar tevékenységét magához ragadta.

Egy hóval ezelőtt csodálkozva látták a tagtársak, hogy a főtitkár ur nem jár hivatásba, hanem a kávéházakban kártyázik és a mulatókat sűrűn látogatja. Az egyesülettel sem sokat törődött és a szépen indult társaság a stagnáció stádiumába jutott. Amaury Mars azt a felvilágosítást adta, hogy lekötözt a hivatáláról, mert saját nagy vállalatát loss.

E hó 10-én aztán végleg eltűnt a főtitkár és miután furcsa kérdések érkeztek az egyesület irodájához, az elnök összehívta az igazgató tanácsot és ott megdöbbenő fölfedezéseket terjesztett elő.

Jelentette az elnök, hogy az egyesület pénze nincs sehol. A főtitkárnak már régen át kellett volna adnia a befolyt összegeket a pénztárosnak, de egyrészt oly ügyesen halogatta mindig ezt a műveletet, másrészt oly körülhatárolással voltak iránta, hogy soha nem szolgáltatta fel a választmány, hogy számoljon el. Így tehát a befizetett tagdíjak, adományok, alapítványok elsikkadtak, sőt, mivel az egyesület az idegenek részére állásközvetítő irodát is szervezett, az itt befizetett illetékek is elveszttek.

Az elnök asszal nyugtatta meg a tagokat, hogy a befizetett tagdíjakat elkönnyvelik a tagok javára és hogy a visszaélések, amiket a főtitkár az egyesület nevében elkövetett, anyagilag nem kötelezők az egyesületre nézve, mivel az ügydarabokat egyesegyedül Mars szignálta, holott azokat az alapszabályok értelmében még az elnöknek, a pénzügyekben a pénztárosnak is ellen kell jegyeznie.

Az egyesület ennek alapján mellőzte a főtitkár jelentést, ellenben a főtitkár egyhangulag kilgolyózta az egyesületből.

A panaszosok azonban sorjában jelentkeznek. Kintt többek között, hogy a főtitkár újságot is alapított Journal des Polyglottes címmel és ezzel is tömördek pénzt csikart ki különböző emberektől. Egy volt igen benső

barátja Marsnak azt mondja, hogy Mars már régebben nagy anyagi savorokkal küzdött. Feltehetően halálosan beteg, Londonban egy szanatóriumban gyógykezelik és öt gyermeke van, hogy hol, nem tudják. Ő egyedül élt Párisban. Valószínű, hogy állását felmondta és ezért utolsó meniségül alapította az egyesületet abban a reményben, hogy az őt jól fizetett álláshoz és előkelő összeköttetésekhez juttatja. Az elsikkasztott összeg nagysága, még ismeretlen, — mert egyre újabb és újabb panaszosok jelentkeznek — de hosszátételegesen lehet mintegy tízezer frank.

A megszökött főtitkár állítólag Oroszországnak vette úját. Ő ugyanis született francos, de anyja orosz nő volt. Erdemi följelentés eddig nincs ellene és így nagy egérutja van, azóta már Amerikába is vitorlázhatott. Mars 48 éves, gyönyörű szép ember, mesés műveltségű és ékesszólású és hat nyelvet beszél perfektil.

Polgár vér a tiszti kardon.

Mit mond a kardaffér hőse?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

ARAD, december 23.

Annak a kardafférnek, mely a fővárosi Erdélyi borozóban játszódtott le, az egyik hőse: Tarajosy Ödön, még mindig a klinikán fekszik.

Valamivel jobban érzi magát és így — mint fővárosi tudósítónk jelenti — elmondhatta egy újságírónak, hogyan vágta őt fejbe Beke főhadnagy:

— Az öcsém elolvasta az újságokat — mondotta — és látom, hogy nem úgy közölték a dolgokat, ahogy megtörténtek. Mi éjjel körül négyöt barátommal mentünk be a borozóba és ott egy asztalnál ültünk le, hol egy piros hajtókás közös százados ült, akit eddig nem ismertem. Nem sokáig maradtunk és azalatt senkivel össze nem szólalkoztunk, legkevésbé Beke főhadnaggyal. Mikor el akartunk jönni, akkor vettem észre az ajtónál a főhadnagyot. Láttam, hogy fenyegető állást foglal el. Visszamentem a századoshoz és azt mondtam:

— Kérem százados ur, szólítsa fel a főhadnagy urat, hogy ne állja el a kivezető utat.

A százados biztatott, hogy csak menjünk, mert nem mer belénk kötni. En épen ki akartam menni és mikor egy lépésre voltam a századostól, erős rugást kaptam. Észre se vehette, hogy vissza akarok ütni, mikor már a fejemen éreztem a kard vágását... Azután elvesztettem eszméletemet és csak a klinikán tértem magamhoz. Kérem, nem igaz, hogy köztünk az asztalnál szóváltás volt. A főhadnagy urat soha nem láttam, nem ismertem, semmi közöm hozzá nem volt.

Tarajosy öccse azt állítja, hogy Beke főhadnagy nem volt mámoros, mikor elkövette tettét.

Mint késő éjjel jelenti tudósítónk, a főhadnagy a hadbíró előtt azt jelentette ki, hogy Tarajosyt egy régi haragosával tévesztette össze, aki a nővérét sértette meg és a kivel minden szorgos keresés dacára sem tudott találkozni.

A kabaré-martir.

(Levél a szerkesztőhöz.)

A redakció levelei, amelyeket nap, nap után tömegesen hoz a posta, rendszerint komolyak, és valljuk be őszintén, unalmasak. Mulatságokról, hangversenyekről, vidéki rablásokról, tolvajlásokról számolnak be a levelek. A tegnapi levelek között azonban akadt egy, amely még nálunk is feltűnőnek keltett.

A pajkosan összefutó betűk egy szép, szőke aradi urleány határtalan keserűségét, kálváriajárását mesélik el. Csoda e, ha a levelet egész terjedelmében, változás nélkül közöljük:

Tisztelt Szerkesztő ur! En még sohase írtam újságba és igazán lámpalázam van, hogy most a tollat kerembe kell vennem.

De hát mit tegyen, hová forduljon egy tizen-nyolc éves leány, akinek élete idáig csupa rózsás álom, csupa boldogság volt és most hirtelen belejutott a szenvedések örvényébe.

Talán hallottak már az arak arról, hogy most kabarékat rendeznek a városban. De arról bizonyosan nem tudnak, hogy én is szerepelek egy ilyen kabaré-estélyen. Hogy jutottam ehhez a kabaré szerephez — magam se tudom. A jó multkor egyszer beállított hozzánk egy előkelő, szmokingos ur. Amint az udvari szobánk ablakán keresztül láttam, hogy felénk tart — megérültem. Jaj de jó, jaj de jó — gondoltam magamban — ez az előkelő ur bizonyosan háztűznézőbe jön hozzánk. En ugyanis még csak tizen-nyolc éves vagyok és még tudok örülni a háztűznézésnek.

Az előkelő ur azonban — kintt pár pillanat múlva — egész más célból jött hozzánk. Szónoki pózba vágva magát elmondotta, hogy ő a rendezendő kabaré főrendezője. Ő osztja ki a szerepeket, ő válogatja ki a szereplőket. Lesz a kabarében egy szám, ahol csupa szép lányok szerepelnek. Szőke, barna lányok.

O'y szépen mondta el az utóbbi két szót, hogy önkéntelenül is a Vig özvegy jutott eszembe és megkérdeztem hirtelen tőle:

— Igen? Szőke, barna, eseléd, urleányok szerepelnek majd.

— Ó, kérem, hová gondol? — mondotta — csak urleányok szerepelnek Nekem az a hivatásom — folytatta, — hogy e számhoz, e szépség számhoz kiválasszam Arad legszebb leányait. A legelőkelőbbeket.

— Talán én is köztük vagyok? — kérdeztem ijedve.

— Igen, — válaszolta olyan hangnollyal, ahogyan — a színházban — Romeo szaval Julia kertjében. Aztán elmondotta, hogy a szép leányok mindegyikének egy egy kitűnő szerep jut. Énekes, vagy prózaí. Válogathatok a szerepek között. Elmondta végül, hogy mindazok, akik őszintén szeretik a kabaré művészetét, felém tekintenek, bennem bíznak, mert itt Aradon tudja jól mindenki, hogy én vagyok a legnagyobb jövőendő kabaré-művész.

Hiába bizonygattam, hogy nekem nincs se hangom, se szavazási tehetségem, — annyit beszélt, hogy el kellett fogadnom a szerepet. Lassan, lassan azután rájöttem, hogy rászédtek. A nagy szerep összehangosodott egy kiesiny, vigőzvegyi nótává. Harmad vagy negyed magammal kellene énekelnem a kabaré színpadán azt a közismert nótát, amelyben én csak annyit mondanék, hogy

— „Igy meg egy, meg egy meg egy.”

Mikor azután a főrendező urat megkérdeztem, hogy miért szugorodott össze a szerep — elmeséltem így választott:

— Ez a kabaré titka. A kabaré művésznők nem a hangjukkal, nem a szerepeikkel, hanem a szépségükkel hódítanak. És azóta nap, nap után jönnek hozzám az összes rendezők, védnökök, ka-

barátságok és igyekeznek meggyőzni arról, hogy nekem elég a három szavas szerep, mert én „szép” vagyok. Jönnek, nem hagynak békén. Naponként hatszor telefonálnak hozzánk, hogy az istenért valahogy le ne mondjak a szerepemről, mert én „szép” vagyok. Sőt tanítanak, oktatnak arra, hogy az öltözködés milyen művészetével lehetek még szebb, még hódítóbb.

Egyszóval a kabaré ürügye alatt bele akarnak agrálni egy szépségversenybe. Ebbe pedig nem megyek bele. Még az volna szép, hogy én ott kiálljak és mutogassam magam a mulatni vágyó uri publikum előtt.

Aunyt zaklatnak már, hogy elkezeredésemben bosszút bossza határoztam magam. Elhatároztam, hogy Szilveszterkor, pontban éjfélkor felesengetem telefonon a főrendesémet és amikor nagy álmosan odaballag a telefonhoz, azt mondom neki:

— Halló, a nagyságos asszony beszél?
— Igen, (feleli majd vissza.) Ki az, mit akar?
— Itt a mosónő beszél. Boldog újévet kívánok a nagyságos asszonynak.

Hogy aztán mit szól majd a játékhoz, az az ő dolga. Ez lesz a bosszú. Mert végre is nem vagyunk mi fiatal lányok világosodói, hogy bennünket kabarékban mutogassanak. És igazságtalanság, hogy bennünket csak azért, mert állítólag szépek vagyunk, olyan mesterségre akarnak fogni, amihez nem értünk.

Mellesleg mondom, hogy ez a kabaré, próbajárás, kapacitálás, telefonálás minden szabad időmet elveszi. Három hete már nem csinállok semmit, csak kabarézok. És a többi lányok is így vannak. Félek, ha arra gondolok, hogy az a kabaré játék a jövő évben is megismétlődik. Van egy gyönyörű szép kézimunkám, egy asztalterítőm, amelyre szép piros rózsákat himezttem. Mióta kabaréleány vagyok — abba hagytam a munkát. Nincs időm. A rózsáim mintha elhervadtak volna.

Szegény, piros rózsák!
Öszinte tisztelettel: K. M.

Botrány a vasuton

Inzultált tanítónő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23.

Annak idején megemlékeztünk arról a nagy vasuti botrányról, amely ez év augusztus közepe táján az arad—budapesti vonalon történt. Egy magánhivatalnok súlyos tettleges bántalmakkal illetett egy betegen utazó tanítónőt, aki az inzultus következtében hónapokig ágyban fekvő beteg volt. A szegedi törvényszék a verekedő uriembert súlyos fogházbüntetésre ítélte, amelyet most a Kuria is jóvá hagyott.

Székelyföldről tört vissza a fővárosba augusztus tizenötödike körül *Somogyi Csizmasia* Gizella tanítónő. Az utazás a beteges hölgy állapotában oly rosszullétet idézett elő, hogy Aradon le kellett szállítani a vonatról s utját csak másnap folytathatta.

Szentos állomáson Vass Béla, egy biztosító társaság titkára és két uriaszony szállt fel abba a nemdohánysóknak fenntartott szakszoba, amelyben a beteg tanítónő feküdt.

— Adjon helyet, mert ledobom a vonatról, — rivallt rá Vass.

— Azt megtehett, goromba fráter, volt a tanítónő válasza, mire a titkár lerántotta az ülésről a beteg nő lábát, aztán pedig háromszor arcul ütötte, úgy hogy a szerencsétlen hölgy elájult. Mikor magához tért, Vass egyik utitársnőjéhez fordult, hogy bántalmazója nevét megtudja, de ez gúnyosan rángatta a vállát, s nem válaszolt.

— Es nem tartozik Önre, kiállotta Vass. Erre a tanító kisasszony háromszor arcul ütötte a gorombáskodást folytató titkárt. Vass ekkor ököllal több csapást mért a nő fejére s oly súlyos sérüléseket okozott, hogy a szerencsétlen tanítónő huzamosabb ideig nyomta az eset után az ágyat s hallását csak hetek múlva nyerte vissza.

A tanítónő panasza a szegedi törvényszék súlyos testi sértés miatt Vass Bélát három hónapi fogháza és háromszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A tábla, ahová az ügy felebbezés folytán került, jóváhagyta az ítéletet, amelyhez most a Kuria is hozzájárult az által, hogy a semmiségi panaszt elutasította.

A szerencsétlenül járt huszárhadnagy.

Ifjabb Virágh Lajost hazahozták. — Beszélgetés a sebesülttel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 23.

Néhány hónappal ezelőtt, mint emlékeztetes, az alagi löversenyek alkalmával szerencsétlenül járt ifjabb Virágh Lajos huszárhadnagy, Virágh Lajos aradi városi főmérnök fia. Az ifju lovast egy akadály átugrása közben ledobta a lova és őt, agyrázkódást szenvedve Budapesten a 17. számú helyőrségi kórházba szállították. Itt Fogarassy János dr. törzsorvos gondos ápolása következtében hamarosan eszméletre tért s ma már biztos, hogy a sebesülésnek semmi utóbaja nem lesz.

A hadnagyot a szülei tegnap este Aradra szállították, hogy lakásukon tovább ápolassák. Ugyanis olyan tüneteket észleltek, mintha a fiatal hadnagynak a tüdejé és a szeme is meg volna támadva. Ezért holnap Kabdebó János dr., Vass Sándor dr. és Issekutz László dr. konziliumot fognak tartani.

A hadnagy, aki teljesen eszméletlen van, elmondta, mi volt közvetlen oka a szerencsétlenségnek.

— A ló az akadálynál felágaskodott — mondta — és nem előre, hanem föl a magasságba ugrott s ennek következtében én fejvel a földre buktam. Azt hiszem, hogy a jobb szemem is az esés miatt fájt meg.

Érdekes, hogy a fiatal hadnagy kevéssel az alagi szerencsétlenség előtt Sopronban is szerencsétlenül járt szintén löverseny alkalmával. A Sopronban állomásozó huszárezred löversenyt rendezett, amelyen jelen volt Lipót Szalvátor főherceg is, aki különben védnök gyanánt szerepelt a versenyen. Virágh hadnagy az első futamban az első díjat nyerte: Izabella kir. hercegnő tiszteletdíját, egy aranyórát és láncot. A harmadik futamban ugyanazt a lovat ülte meg, amelylyel az alagi versenyen szerencsétlenül járt. Egy fordulónál Lipót Szalvátor főherceg az akadály mellé előre ment, s ebben a pillanatban a hadnagy lebukott lováról, de a következő percben már fölugrott és újra a levon volt. Ebben a futamban a hadnagy második lett.

A verseny végén a főherceg gratulált az ezredesnek, hogy ezredében olyan lovas van, mint Virágh hadnagy.

— Ilyen az igazi magyar huszár, — mondta a főherceg — az ilyen fiukkal bátran lehet harcba menni.

A hadnagy a verseny után el akart utazni, de a főherceg ráparancsolt, hogy legalább három napig pihenjen. Amikor Lipót Szalvátor elutazott, ajándékkul egy arany teáskészletet adott a bátor és ügyes huszárhadnagynak.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Délután fél 4 órakor: Hamupipőke, tündérmű. Gyermekek előadás. Este: Nincs előadás.
Péntek: Délután: Ördög, vigjáték. Este: Dolárkirálynő, operett. (A bérletszűnet)
Szombat: Délután: Vagyáros, színmű. Este: Tatárjárás operett. (B bérletszűnet).
Vasárnap: Délután: Gül-Baba, operett. Este: Falurossza, népszínmű. (C bérlet).

* A képzőművészeti társulat kiállítása. A képzőművészeti társulatnak a Kereskedelmi Akadémiában levő kiállítása rövid néhány nap alatt meghódította Arad művelő közönségének tetszését. Naponta többen és többen tekintik meg a tárlatot, melynek holnap a mellékterme is megnyílik a közönség számára. A mellékteremben állították ki az eddig helyszűke miatt kisorsolt képeket, köztük Keményfinek és több neves fővárosi művésznek vásznát s ugyancsak kerülnek Molnár Dániel kis állatsoborai is. A székely népművészetek magával hozott művelt már mind megvásárolták, úgy, hogy Molnár karácsony után újabb kollekciót hoz magával Aradra. A képek közül újabban elkelt Keményfi „Sárga szoba” és a „Műterem” című két képe, melyeket Leopold Zsigmond vett meg, továbbá Szeberényiné három képe, „Balatoni részlet”, „Erdő út” és „Az öregek”, melyeket Fábry Sándor dr. vásárolt meg. Ezekon kívül több képre ajánlatok érkeztek. Nagyobb vásárlást fog eszközölni a város és a képi- és iparművészeti társulat, mely tagjai közt való kisorsolásra fog venni több képet. A mai napon meglátogatták a tárlatot a főreáliskola ifjúsága és a román tanítónőképző növendékei. Itt említjük meg, hogy Kézdi Kovács László január 2 án délután a városháza nagytermében művészeti előadást tart Arad közönségének.

* Mignon. Szeyer Ilonka vendégjátékának utolsó estőjén a Mignont választotta. A bájos senőfi operett Philine-ét annyiszor láttuk már gyenge kezekben, hogy a kedves szerepben Szeyerinél sokkal kisebb művész is sikert aratott volna. A széphangu vendéget egész estén át ünnepelte a közönség. Nagy sikere volt Mignon szerepében Wlassák Vilmának, aki bravuros énekével máltó parnász volt a vendégművésznek. Mellette még Ferrari és Ladisslay tetszettek.

* Poll Hugó képkiallítása. A karácsonyi képtárlatok voltaképeni hivatása az, hogy egy modern város fejlett műveltségi közönségét a karácsonyi ajándékok megválogatása körül arra az útra terelje, mely helyes hiányt mutat ahhoz, hogy miként kell értékelni a művészet helyett maradandó, örök becsű műtárgyakat ajándékozni azoknak, akiket egy egy kedves emlékek kívánunk meglepni az ünnepekre. A Poll-gyűjteményhez fogható kiállítás Aradon még nem fordult meg. Se kiállítás, kvalitásbeli nagyságán kívül, abban is uttörő, hogy szakítással az eléggé el nem ítélhető abusussal, mely a képvásárlás terén a leglehetősebb alkudozásokat honosította meg s a művásárlót valóságos elriasztja a tárlatokról. Poll Hugó, az ő előkező művészetéhez képest valóban mérsékelt árakat íratott a képei alá, de ezekből az árakból aztán nem enged egyetlen filért sem. Ha az újítás bizonyára csak rokonszenvet fog kelteni a Poll-tárlat iránt és emeli a vásárló közönség

bisalmát. A tárlat reggel 8 órától esti 8 óráig díjtalanul megtekinthető Weiss László szalonjában.

* Fráter Lóránd egyetlen dalestélye folyó hó 26-án szombaton délután 5 órákor tartatik meg a Fehér Kereszt szálló nagytermében. Jegyek Weiss László könyv- és papírkereskedésében kaphatók. 3889

* Hamupipőke A holnap délután a gyermekeské lesz. Fel négy órákor kezdődik a *Hamupipőke* című tündérrége előadása. A címszerepét H. Kössy Juci játssza. A többi szereplő a következő: Follinuszné, Bankóné, Zsily Margit, Kun Irén, Várnay, Polgár, Dalli, Leövey, Fadud, Kulcsár. A európai utalkodók 12 gyermek személyesítéssel nemzeti viseletben. Az igazgatóság a darabot fényes kiállításban adja elő.

* Karácsonyi előadások. Karácsony két napján és az ezt követő vasárnapon összesen hat előadás lesz a színházban. Pénteken délután Molnár Ferenc nagyszerű vigjátéka, az *Ördög*, este pedig Fall László bájos muzikáns operettje, a *Dollárkardnyó* kerül színre. Az esti előadás A) bérletszűnetben megy. Szombaton délután a *Vasgyáros*-t, este pedig B) bérletszűnetben a *Tatárjárás*-t játsszák. Vasárnap délután a *Gül Baba* című pompás operett, este pedig C) bérletszűnetben a legkiválóbb népszínmű, a *Fala vossza* van műsoron.

* Délutáni előadások az Uránliában. Csütörtökön délután két előadást rendez az *Uránia* színház, mely alkalommal József életé és halálá körül színe. Az első előadást délután négy órákor, a másodikat fél hatkor tartja meg. Az újonnan Szalay Aranka szongoraművészné vezetésével a kiváló műkedvelőköri álló énekek is közreműködik. A közönség nagy élvezet tel halgatja a művészi együttest. Szűcs Jolán és Kros Jolán éneke bejárt a művészettől kelt figyelmet. A zenék közül Papp Miklós dr., Brunhuber Ferenc és Balla Muki diét. Antilamu. son jóval felülemelkedő ének művészetével értékes művelésről nyújtanak. Szalay Aranka kiváló gondolat tanította be az énekeket, melynek szíveségéből az *Uránia* magas művészi nívón álló előadást produkál. Az elragadtatás hangján kell megemlékeznünk Szalay Arankáról, aki Maréchal Ave Máriaját énekeli nagy hatással. A József életének eme művészi előadása csütörtökön délután fél 6 órákor kerül előadásra színe az Uránliában.

Rabbi a törvényszék előtt.

Hamisított anyakönyvek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 23

Tavaly nagy meglepetést és széles körben szenzációt okozott az a hír, hogy Reinitz Sámuel pétervásári rabbi, 13 rendbeli közokirathamisításért letartóztatott. Később Reinitz Sámuel 10.000 korona biztosíték ellenében feltételeken szabadlábra helyezték.

Az ügy, mint tudósítónk jelenti, meg lehetőségen bonyolult. Az ügyészség határozottan bebizonyítottak láta a vádat, míg Reinitz azzal védekezett, hogy ő nem hibás, mert legfeljebb hanyagságról, még pedig az elődei által elkövetett hanyagságról lehet szó.

1985-ben választották meg Reinitzet pétervásári rabbinak. Derék, tanult, szorgalmas embernek ismerték hívei s annál váratlanabban jött Reinitz hirtelen letartóztatása. Az ügyészség egy névtelen feljelentés alapján megállapította, hogy Reinitz a közigazgatási hatóságokhoz intézett szokásos évi jelentésében azt állította, hogy Pétervásáron és a környékbeli falvakban 1879, 1884. és 1886. években izraelita szülőknek gyermekek nem született, holott

utóbb bebizonyult, hogy ez években mintegy 6—8 születés történt. Miután Reinitz a jelentéseket a népfőlkélok közé sorozandó 18 éves egyénéről küldötte, a születések be nem jelentése az ügynek olyan színezetet adott, mintha itt rendszeres katonaszabadításról volna szó. Ezen kívül mintegy 5—6 esetben Reinitz állítólag önkényűleg meghamisította a születési adatokat úgy, hogy a neveket átírta vagy föléjük egyszerűen másik nevet is írt. A tapasztalat alapján rendelte el azután az egri kir. ügyészség Reinitz Sámuel letartóztatását.

Reinitz felett ma ítélkezett az egri kir. törvényszék Farkas Pál elnöklésével. A vádat Mayer Guidó dr. kir. ügyész, a védelmet Setét Sándor dr. látta el.

A törvényszék a vádat nem látta beigazoltnak s így a vádlottat fölmentette.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 24-én az időjárás: változás nem várható.

— Kossuth Ferenc állapota rosszabbodott. Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc állapotában ma reggel rosszabbodás állt be. Néhány nap előtt állapota annyira javult, hogy az ágyat is elhagyhatta. Az éjjel azonban hirtelen erős láza támadt. Müller tanár, háziorvosa ma megjelent a beteg miniszternél, akinek a legnagyobb nyugalmat ajánlotta, eltiltotta minden munkától s látogatókat sem fogadhat. Állapota súlyos, de nem veszélyes, mindazonáltal minden legkisebb munkától is óvakodnia kell.

— A millió végrendelet-hamisítás ügye. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti büntető-törvényszék vizsgálóbírája ma hirdette ki a Galléri Szabó János végrendeletének meghamisítása miatt letartóztatott Battik Sándor és neje, született Fülepp Gizella, továbbá Krudy Ferenc Krudy Gyula, Krudy Jenő és Landau Samu előtt a vizsgálattal foglalkozó elrendelő bíról határozatot. Eszerint az össze letartóztatottak mint tettestársak vannak vádolva magánokirathamisítás büntetével. A vizsgálóbíró határozatában valamennyien megnyugodtak Fülepp Gizella kivételével, aki ügyvédje, Polónyi Dezső dr. utján felfolyamodást jelentett be.

— Rákosi Jenő neje meghalt. Budapestről táviratozzák: Rákosi Jenő főrendihazi tagnak, a Budapesti Hirap főszerkesztőjének neje ötvenéves korában meghalt. Az elhunyt már hosszabb idő óta betegeskedett. Szívujaja volt és egy erősebb roham vetett most véget életének.

— Egy orvos hirtelen halála. Budapestről jelentik: Garai Antal dr. ismert fővárosi orvos specialista ma délután három órákor a Stefánia-ut. 24. számú házban, ahol egy családnál látogatásban volt, hirtelen összeesett és meghalt. Az idősebb urat szívinfarkus ölte meg.

— Szabad előadás. Heller L. a Majna Frankfurtban megjelenő „Israelitisches Familienblatt” v. szerkesztője f. hó 26-án, szombaton este 8 órákor az izr. filizkola dísztermében magyar nyelvű szabad előadást tart a német-bírodalmi izr. hitközségek vallási és kulturális intézményeiről.

— Mikor épül fel a főreáliskola? A kultuszminisztériumtól kellene tulajdonképpen erre a kérdésre feleletet kapnunk, de ott rejtélyeket osztanak ki felelet helyett. A város is kíváncsi volt erre, hogy tulajdonképpen mikorra szándozik a kormány a Béla-téren kijelölt helyre a

minden modern kívánságnak megfelelő főreáliskolát megépíteni s ezért a tanács kérdést intézett a közoktatásiügyi minisztériumban ebben az ügyben. A városnak ott bérbe adott épülettel vannak s azokat az építési idő beállta előtt fel is kell mondani s azért szeretne volna tudni, mikorra mondjon fel a bérőknök. A miniszter ma érkezett leiratával felel, illetve nem felel arra, a mire a tanács kíváncsi volt. Nem mondja meg, hogy mikor kell a bérletet felmondani, nem árulja el, mikor szándékozik az iskola építésébe kezdeni csak annyit mond, hogy majd annak idején megmondja, mikor mondandók fel a bérletet.

— Egy aradi kereskedő kihágási ügye. Megírtuk, hogy Nemes Lipót aradi vászonárú kereskedőt a temesvári kihágási bíróság 8 napi elzárásra ítélte, mert egyik ügynökével a házhoz vitette az árukat és úgy adatta el. A temesvári városi tanács most megváltoztatta ezt a különösen szigorú ítéletet és a büntetést csak 160 koronában szabta ki Nemesre, aki még ezt az ítéletet is meglebbesli, mert képzelenségnek tartja, hogy olyan cselekedetért egyáltalán meg lehessen büntetni egy kereskedőt.

— Vizsgálat a brádi román gimnáziumban. Brádról jelentik: A dévai törvényszék ügyésze és vizsgálóbírája szombaton Brádra érkeztek, hogy az ottani gimnáziumban bírói vizsgálatot végezzenek. A vizsgálat Oprisa P. dr. igazgató és a történelem tanára ellen irányul, aki a IV. osztályban elmondotta, hogyan csatolta Vitéz Mihály fejedelem Erdélyt Romániához. Ugyanez a tanár azt ajánlotta a növendékeknek, hogy vegyék meg Jorga bukaresti egyetemi tanár „A románok történelme” című könyvét és kifejtette a tanulók előtt, hogy a románok mindig hűek voltak a Habsburgok trónjához és hogy most is éppen a román katonákat viszik Boszniába. A tanulók révén Brád és környékén az a hír terjedt el, hogy viszik a román katonákat Boszniába, mire a szülők közül többen a tanárhoz mentek tudakozni, hogy igaz-e ez a hír. A dolog a hatóságoknak is tudomására jutott, mire az ügyészség az igazgató ellen megindította az eljárást.

— Segélyosztás a városházán. Parfassy Lajos polgármester ma délután osztotta ki a városházán Gyoroki András Károly ezer koronás adományát a szegények között. Ugyancsak ma került kiosztásra Domány József Stefánia leányának elhunyt alkalmával tett alapítványának kamatai. Öt árva gyermek 30 korona 92 fillér segélyben részesült egyenként.

— Akinek pokol a házasság. Budapestről jelentik: A Bethlen-utca 48. számú ház második emeletéről az utca közepére vetette magát Klein Ferencné, egy gépűgynök felesége. Az aszony boldogtalan házasságot élt. Ma reggel valami csekélység miatt ismét heves jelenet volt köztük a férje között és e miatt való elke eredésében akart megválni az életől. Nem halt meg, de súlyos belső sérüléseket szenvedett. Férje azt hiszi, hogy az aszony tettét pillanatnyi elmezavarásban követte el. A mentők a Rákusba szállították.

— Rágalmazó százados. A temesvári királyi törvényszék vádlásáca ma vád alá helyezte Pünköszt Miklós nyugalmazott százados, őrszállási lakost két rendbeli és hivatalból üldözendő rágalmazás miatt. Pünköszt ez év augusztus kilencedikén egy beadványt intézett a temesvári posta- és táviratigazgatósághoz, melyben azt állította, hogy Erdélyi Sándor postaltitkár az ő feleségét egy leiratban becsmérlésben megemlítette. Pünköszt felesége tudnivaló Oroszálláson postamesternek. Podhorszky Lajos postaltitkárról pedig azt mon-

átta, hogy az egy feljebbvalójáról sőtőlleg nyilatkozott. A királyi ügyesség vádat emelt Pünköszt ellen, aki beismerie, hogy tényleg 5 lra a beadványt, de a benne foglalt és állítólag sértő kifejezésekért ünnepélyesen bocsánatot kér. A temesvári királyi törvényszék vádtanácsa azonban ennek dacára vád alá helyezte Pünköszt a btkv. 258. §-ába ütköző kétféle hibából álló üdözendő rágalmazás vátsége miatt.

— Az elhárított felelősség. *Kencdi Géza*, az *Arad Ujság* kiváló *Quintusa* a magyar humor elapadása miatt kesergett a minap megjöent gyönyörű cikkében. Az illusztris írónak azt tanácsolhatjuk, hogy ha mulatni akar, akkor ránduljon ki néha napján a jó, még mindig romlatlan vidékre. Van itt humor bővíben

Irtak a papíroira valaha klasszikusabb humor, mint ezt a *Nyitlert*, amely ma került egy Temesvárott megjelenő lap hasábjain az elszomorodott magyar nép színe elé. Tessék ezt minden buba merült embernek elolvasnia, menten elfelejti a lét minden keserűségét. Szól pedig a neves írás következőképen:

Főleértések és tapasztalt szemrehányások további kikerülése céljából indítatva érezzük magunkat tudatni mindazon férjes asszonyokkal, akiket illet és mindazon anyákkal, akiknek fia, gyermekei még anyai gondozásra utalvák, hogy reggelig lampoló férjüket illette fiaikat nem mi csábítgatjuk, mert mi már 11 órakor a boldogok álmát alussuk.

Ennélfogva kijelentjük, hogy minden ránk való hivatkozás ellen már eleve is tiltakozunk és minden nő férj részéről a házastársi kötelemek revására elkövetett lümpolásért magunktól mindennemű felelősséget elhárítunk.

A Délvidéki Kávéház magyar asztaltársasága.

Nos Quantus ur! Van még humor a világon? Ugye bár van!

— Adomány a beszűnt katonáknak. Ilyen elm alatt lapunk mai számában megjelent közleményt olyan módon igazítottuk helyre, hogy a 100 koronát a *Neuman Testvérek*-cég adományozta a katonáknak.

— Munkaadók szakszervezete. *Budapestről* jelentik: A Magyarországi Munkaadók Szervezete Központja alelnökségű a beügyi és a kereskedelemügyi miniszteriumok a napokban hagyták jóvá. A központ elnökege ennek folytán elhatározta, hogy választmánya a kormány tagjainál a karácsonyi ünnepek után tisztelgési fog. Es alkalommal az elnök hangsúlyozni fogja, hogy a központ, mely a magyar munkaadókat szervezni és szervezeteiket összpontosítani akarja, a munkásokkal szemben csak védelmi célokat követ és békés eszközökkel kívánja elérni azt, hogy munkaadó és munkás megértésük egymást. Hogy a törekvése sikerre vezetessen, mindenekelőtt szükségesnek tartja a magyar munkaadók szervezését, mert csak akkor, ha a munkaadók védőfalán megtörik minden indokolatlan és erőszakos támadás, remélhető, hogy helyre fog állani az ipari bére és lehetővé fog válni a nyugodt ipari termelés, mely nemcsak a munkaadóknak érdeke, de a munkás boldogulásának is előfeltétele. Az elkövetés az a célokat szolgáló megszabásu mozgalom tervezetét a legközelebb egybehívandó választmány elé terjeszti jóváhagyás végett.

— A védőtítés felülvizsgálása. A kiskisbolygósság időb napig tartó szemle után megállapította, hogy a védőtítés teljesen rendben van, sehol pótolni való sem találtatott.

— Karácsonyfa-ünnepélyek. Megható ünnepély folyt le f. hó 21 én az ujaradi kártyában, midőn Dengl János Ujarad szüldöttje és diszpolgára szegény iskolások felruházására tett alapítványának kamataiból Mária Gregória főnöknő, Princ Fidélné és Hohn Károlynéből álló hölgybizottság 42 iskolást látott el ruhával és cipővel. A kiosztás alkalmából a kis ovó dás fiúk kedves pásztorjéket adtak elő, míg a nagyobb leánykák szép édképeket mutattak be, melyek alatt alkalmi szavazatok s énekek hangzottak el. A karácsonyi ünnep jelentőségéről pedig Felt János hitoktató tartott alkalmi beszédet. Megható jelenet volt, midőn az egyik felruházott gyermek köszönete után az egész gyermekcsereg jóltévőjük, a jelenleg Meránban időző Dengl János egészségéért imádkozott.

Ma délután a Központi Szálló külön termében a vasúti szövetség aradi kerülete kedves hangulatú karácsonyfa-ünnepélyt tartott a lapunkban már közölt programmal. Ma osztották ki az árváknek a ruhákat is. Az ünnepélyen nagy közönség jelent meg.

Ujassentannán a napokban a kisdudóvban szép karácsonyfa-ünnepélyt rendeztek. A német gyermekek szépen és szabatosan szavaztak és énekeltek magyarul. Megjelent az ünnepélyen a község előjárósága s az ovóda gondnoksága, amely Török Gizella és Cenger Margit ovónők működéséről elismeréssel nyilatkozott.

— Weinberger Ferenc népszerű és első rendű ékszerész Arad, Andrassy ut 20. Ajánlja legcsébb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékaikat a legutányosabb, mélyen lezárt átlakon. — Telefon 489. 8695

— Feljelentés egy gróf ellen. Két év előtt *Mikes Ármán*, a dugaszdag ardeli mánás, súlyos traumával feküdt a Margit szigetén. Szabó Károly volt a masszörje. A gróf kigyógyult és hogy meghálálja a masször tudományát, az éppen akkor alakult Margit sziget-gyógyfürdő részvénytársaság részvényei közül harminc darabot vásárolt Szabó Károly részére. Minthogy azonban a gróf Szabót könnyelmű embernek tartotta, a részvényeket nem adta át neki, hanem deponálta a nevére a részvénytársaság íródjában. A részvénytársaság azonban nem reuzált, megbukott, a részvények, amelyeket Szabó nem is látott, késben egészen értéktelenné váltak. Szabó most a harminc részvény elkikasztása miatt feljelentést tett jóltévője, *Mikes Ármán* gróf ellen. A budapesti rendőrség megindította a vizsgálatot; de azonnal meg is állapította, hogy sz teljesen alaptalan.

— A telefon idő kiterjesztése. Az *Országos Kereskedelmi Egyesülés* a kereskedelemügyi miniszternél meg jutus havában kérte, hogy több vidéki posta és táviróhivatal szolgálati ideje, különösen a tésseldőnek egyfolytában megtartására való figyelemmel, a déli órákra is kiterjesztessék. A kereskedelemügyi miniszter e dőb augusztusban próbaképen, most pedig végérvényesen eleget tett a kérelemnek s ennek folytán vidékeinken *Borosfendő*, *Borosszédes* és *Mészóvócskádán* a postahivataloknál a telefon szolgálati ideje a déli 12 és 2 óra közötti időre is kiterjesztetik.

— Ujév közeledik, amikor feltétlenül szükség van szükségére. Tessék idejekorán megnevelni, hogy kellő időben megrendelhesse azt az Aradi nyomdárészvénytársaságnál, ahol csinós kivitelben 100 darabot fiom elefántcsont papíron nyomatva 2 koronáért kaphat.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzütemnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A

betéteket bármikor felmondás nélkül felszólíthatunk vissza. Minden betéte egy-egy „Selimen“-féle takarékos perselyt káp ingyen. 2711.

— A legszébb karácsonyi és újévi ajándékok nagy választékban, mélyen lezártított árban, főnemői táskák és más bőraru különlegességek, kész garnitúrák, manikűrök, elegáns utazó készletek, antik mell- és kaptűk, ezüst, borostyán, tajték szivar- és cigarettaszíprák, valódi francia és angol illatszerek elegáns karettákban kapható Hegedűs Gyula üzletében Arad, Andrassy tér 15. 8411

— Perzsa szőnyegek. Perzsa-szőnyeg rak táram Szabócság-tér 10. szám alatt megnyitott. *Schwarz Zeigmond*. 8193.

— Likör aromák kitéző hőkörök előállítására; — háslig — Vojtek és Welszál. 191

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Oltáregyesület estélye. Ma tartotta ötödik estélyét az aradi Oltáregyesület. Nagy és díszes közönség töltötte be az alkalommal az Ipartestület dísztermét, ahol már négy szépsikerű estélyt rendezett az aradi nemescélú egyesület. A mai műsort *Joanovits Ernel* kisaszony zongorajátéka nyitotta meg. *Beethoven* „Zongorahangverseny“-ét adta elő *Horedik Gizella* kísérete mellett. A klasszikus finomságu zenemű kifejező előadása nagyon tetszett a közönségnek. Szintén nagy hatást ért el *Brunhuber Mariska* kisaszony szavazata. Bín Aladár „Karácsonyi éj“ című költeményét szavazta el kedves, megkapó előadásban. Az aradi közönség előtt jól ismert *Zoltay-pár* gyönyörű duettje következett ezután. *Rubinstein* „Sonata Op. 49.“-et adta elő *Zoltay Mátyás* mély hegedűn, melyet neje zongorán kísért. A tökéletes művészettel játszott darabot a közönség lelkesen megtapsolta. *Szentiványi Károly* budapesti lelkész előadása fejezte be az estélyt. *Szentiványi Tévutak* az életben című előadásában költői lendülettel, megragadó példákban beszélt az eltévesztett életpályákról, a megöregt emberekről, a hit és szeretet fénye nélkül szűkölködőkről, akik hű célok után szaladgálva, keserves tragédiák hősivé lesznek. Poétikus, érzéstelejes beszéde mély hatást gyakorolt a hallgatóságra. Az estély egy díszes epizódjáról lapunk más helyén emlékezünk meg.

(*) A Délvidéki Tüdővészellenes Szövetségbe az ujaradi járás területéről ujabban mintegy száz tag lépett be; ennél fogva egközelebb Ujaradon is megalakul a szövetség fiókja. Kiválóan elismerésre méltó büszkelmei fejtett ki a tagok gyűlése körül *Holz Antal* dr. b. járási orvos, aki egymagában ötvenöt rendes tagot gyűjtött. Az új tagok névsora a következő: ifj. *Nopcsa Elek* báró, *Nopcsa báróné*, *Kristófcsák Gyula* főesperes, *Philipp János* orsz. képvis., *Dávid Vilmos*, özv. *Hemmen Mátyásné*, *Hemmen János* dr., *Ternajgo Lajos*, *Ternajgo Berta*, *Hackl Ignác*, *Fehér Ferenc*, *Crisán Aurél* dr., *Csiklány Sándor*, *Frankl Miksa* dr., *Koráromy Kálmán*, *Foltsek Károly*, *Györi Miksa* dr., *Fixmer Ambrus* dr., *Biszele Mátyás*, *Theisz Miklós*, ifj. *Krebs Ignác*, *Berthe György*, *Rigler Sándor*, *Jamni sky János*, *Barka Iván*, *Schock Ernő*, *Fellein Jakab*, *Géhi Lőrinc*, *Weil Alajos*, *Lux Károlyné*, *Böhm Salomon*, *Heller Gusztáv*, *Welsz Adolf*, *Vass József*, *Folkmann Ignác*, *Szraus Zeigmond*, *Dengl Ferenc*, *Kalász János*, *Hartmann Lőrinc*, *Netter Márton*, *Klug Ferenc*, *Gammer Lipót*, *Hrussek Béla*, *Wallinger József*, *Konczek Lajos*, *Hartmann Lipót*, *Becsák János*, *Zacher Antal*, *Seyd Ferenc*, *Scheirich János*, *Grünwald Ödön*, *Bakos Gyula*, *Truczsa Károly*, *Klug József*, *Csalogovits Nándor*, *Holz Antal* dr. és neje.

TORVÉNYKEZÉS.

8 Megszökött a büntetés elől. Nagy porlekedő hírében állt Aradon *Zámboi Ferenc* kiskibirtokos. Számos polgári és bünygye folyt az aradi törvényszéken és mivel egyik ügyét a bíróság nem az ő kedve szerint intézte el, két törvényszéki bírót részrehajlással vádolt meg.

Braun Gusztáv asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és bútorterendezéseket a legjutányosabb árakon. 3399

Készt rágalmazás miatt perbe fogták a törvényszék négy hónapi fogságra ítélte. Zámboi azonban nem várta be az ítélet végrehajtását, hanem megszökött Aradról és jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik. Az aradi törvényszék most közlő levelet adott ki ellene.

Hölgyeknek legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándék egy gyönyörű kézapoló (manicure) készlet 3 koronától 70 koronáig minden árban és kivitelben.

Nagy választék

finom francia illatszer és fésű garnitúrákban

Vöröskereszt drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2.
Városi és megyei telefonszám 455.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Erk. Kolozsvár. Meg nem érdemelt kitüntetés volna az illető számára, ha újságunkban foglalkoznánk vele. Levele jól mulattat.

M. T.-né Blesd. Hasonló szivességeket csak előfizetőknek tesszünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, december 23.
Amerika 1-el magasabb. Szilárd, jelentéktelen forgalom.

Az árak 50 kilométert számítva:

	Dél sárlat	2 óra sárlat
Buda áprilisra	12.43—12.44	12.41—12.42
Tengeri májusra	7.30—7.31	7.30—7.31
Rosa áprilisra	10.11—10.13	10.10—10.11
Zab áprilisra	8.54—8.55	8.55—8.56
Buda 1909 októberre	10.96—10.97	10.9—10.93
Rosa októberre	9.20—9.21	9.15—9.16

Zárul 5 órakor!

Csatorák hitelrészvény	620.25
Magyar hitelrészvény	719.
Köszül vasút részvény	599.

IDEGENEK ARADON.

— December 23 —

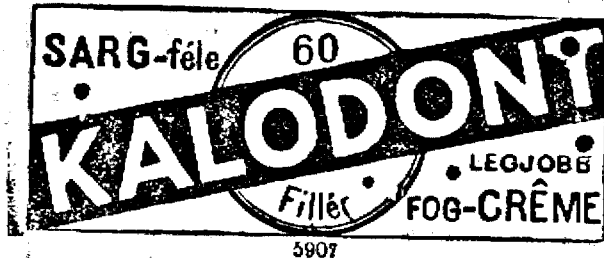
Fehér Kereszt szálloda. Lovas Sándor ker. utazó Budapest. — Bunt Ignáts igazgató Fiume. — Máté Ferenc mérnök Budapest. — Dunensis Vilmos utazó Budapest. — Glück Henrik borkereskedő Világos. — Olm Gtnt vállalkozó Vukán. — Lakatos Pál vállalkozó Makó. — Unger Vilmos kereskedő Bécs. — Morvai István igazgató Budapest. — Gottmik József magánzó. — Bakos Bertalan mérnök Budapest. — Kaldy Gyula dr. orvos Borosjenő. — Halab József mérnök Budapest. — Samu Géza gyáros Budapest. — Lukker Adolf főmérnök Páris.

Központi szálloda. Özv. Halász Imréné fő mérnök neje Arad. — Popovics János dr. orvos Ujzentanna. — Puly János gazdatiszt Mezőhegyes. — Somó Gyula dr. ügyvéd Budapest. — Popovics Kornél építész Sikló. — Szilárd Ferenc kereskedő Budapest. — Fejér Gábor banktisztviselő Budapest.

— Székely Adolf dr. ügyvéd Nagyvárád. — Grünwald Jakab utazó Pozsony. — Kaufmann Ede utazó Temesvár. — Releth Géza földbirtokos. — Kastony Mihály földbirtokos Hodony. — Halász Ferenc hivatalnok Budapest. — Sacvay Zsigmond földbirtokos Kan.

Vass szálloda. Siklován János kereskedő Brád. — Sztán Tivadar birtokos Kerek. — Somogyi István pénzügyőri főfelügyelő Mezőhegyes.

Pannonia szálloda. Ament János birtokos Fiskut. — Ifj. Blasz Adolf gézmalomtulajdonos és neje Pécska. — Reshnitzer Izidor kereskedő Kujed. — Ifj. Tripon János birtokos Agris.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1908. évi december hó 24-én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, mérsékelt helyárral

Hamupipőke, vagy: az aranycipő meséje.

Látványos varázsszere 6 képben, dalokkal és táncal. Magyar színpad dolgozta: Vecsey L. Zenéjét szerzesse: Selley Gy. Vezényli: Fischer K.

SZEMÉLYEK:

Papucsáhy	Polgár S.	Suliguli	Leövey Leo.
Sibilla, neje Beckóné.	Walburgis	Föllinusz E.	
Katalin leánya Zalay Margit	Karada	Várnai Jenő.	
Szabolcs leánya Kun Irén.	Miniszter	Kulcsár Lajos	
Hamupipőke	Körösy Juci.	Bájdus herceg	Delli Lajos.
Pintyőke	Faludi K.	Barázda	Nagyiván

Közdete délután 3 és fél órakor.

Ma este nincs előadás.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. december hó 24-én csütörtökön:

Jézus élete és halála

bibliai dráma 3 szakaszban. Az esti 7 $\frac{1}{2}$ óras előadás az egyes jeleneteknél Szalay Aranka zongoraművész vezetésével műkedvelők egyházi dalokat énekelnek. Zenekari és harmonium kíséret.

Előadások: Délután 5, este fél 7, és fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTYER.

Hentes üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönségem tudomására hozni, hogy Eötvös-utca 11. szám alatt levő

hentes üzletemet

Sina-u. 4. sz. alá helyeztem át.

Tisztelettel

3802

Prokopetz József

Alulírottak a maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátjaik nevében is, mélyen megtört szívvel jelentik felejtélen jó unokanővérük, illetve rokonuknak és b[?]rá[?]j[?]üknek

Ivanowszky Mária,

városi kézimunka tanítónőnek,

1. évi december hó 23-án, hajnali 8 órakor, életének 62-ik évében történt gyász elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai 1. hó 24-én délután 1 $\frac{1}{4}$ órakor fognak Kossuth-utca 2. sz. házban, a helybéli első temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmissza áldozat az elhunytak lelki üdvéért január 2-án délután 10 órakor fog a helybéli fő. Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1908. december hó 23-án.

Özv. budai Molnár Vilmosné szül. Nyáry Hermin, jakobi Lányi Pál és neje szül. Nyáry Emilia, Nyáry Béla. ny. városi kapitány, Nyáry Vilmos és neje szül. Hruska Judith, Nyáry János és neje nyéki Csapár Gizella, Korom György és neje szül. Vojditschlager Hermin, unokatestvérei, kishúga Benedek Antal és neje jakobi Lányi Ilona, jakobi Lányi László, jakobi Lányi Béla és neje szül. Zachariás Ilona, Nyáry László, Ifj. Nyáry Béla és neje szül. Richter Margit, Nyáry István és Nyáry Gyula, Nyáry Margit, unokaöccsei és unokahúgai. Özv. mézesi Serb Józsefné szül. sárosfal Bittó Jozefa, barátnője. 3835

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete. Arad, Szabadság-tér 20.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érekeperső-gyára és temetés-rendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alulírottak fájdalommal megtört szívvel tudatják, a szerett jó anya, nagy néni, nagynya és rokon

özv. Michelbauer Ferencné

szül. Szeller Vilma urnőnek,

10. évi december hó 22-én éjjeli 12 órakor, életének 78-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderülését.

A boldogult földi maradványai december hó 24-én délután 1 $\frac{1}{2}$ órakor fognak Szt. István-utca 8. számú házában a római katolikus szertartás szerint becsonttatni és a felfő temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért 1909. január hó 2-án délután 9 órakor fog a főt. Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás emlékére!

Arad, 1908. december 23-án. 3834

Mihályi Gyula, Michelbauer Lajos, gyermekei. Michelbauer Lajosné, szül. Vercsek Emma, menyeg. Rödinger Vilmos és neje, özv. Hissinger Nándorné szül. Rödinger Lujza, Vizi Istvánné szül. Rödinger Adolf, Boros Vidáné szül. Rödinger Malvin, Rödinger István és neje, unokahúgai és öccsei. Kajdos Józsefné szül. Michelbauer Emma. Erdélyi Ferencné szül. Michelbauer Vilma, Michelbauer Margit, Michelbauer Edda, Mihályi Aladár és neje, Mihályi Gyula, Mihályi Vilma, unokái.

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT :: KOMÜVESMESTER

építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

Téli divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Furray-utca sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt árnyaktárat, hol a legszebb és legdivatosabb kalapok, **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztyűk, zsebkendők, harisnyák, sétabotok és esernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkáiban!

Divatújdonság francia és olasz **Matszer különlegességekben.**

Kamerti J. pécsi keztyűgyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. Vidéki megrendelések azonnal esztűzöltenek.

531—1908. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a Satupia-legelőn összegyűlt trágya eladása iránt folyó év december hó 28-án délelőtt 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 100 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1908. évi december hó 14-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészszakos

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Érdők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-cipészszakos** munkáimat, melyek megakadályozzák a lábdeformitást, gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek, egyenlőre eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai (s. máj) cipőből meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes készséggel.

SEELINGER UTÓDA 841**Brecska Károly**

Állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Légszeszgyár Arad.

A legszebb kivitelű és legújabb légszeszcillárok álló és függő gázizzó fényre, valamint a legjobb és legcélszerűbb szerkezetű légszeszfűrdő és fűtőkályhák, légszeszvasalók, valamint légszesztűzhelyek

állandó és nagy raktára.

Hajó-u. 3. Légszeszgyár Arad.

Az aradi légszeszgyár által készített legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fill. árban: Forray-u. 2/b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.

Atzél Péter-u. 2. Diamant Ferenc, villanyszerelő.

Andrássy-tér 25. Tapolcsányi Gyula, kőfalu üzlet.

József főh. ut. 11. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.

Erzsébet-u. 13. Licker Viktor, fűszerkeresek.

6206—1908. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 7829/140/1908. sz. közgyűlési határozatával rendszerezett, évi 800 korona törzsfizetéssel, 150 korona lakbérilletményével javadalmazott Gáj külvárosi róm. kath. kántori állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy kántori képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1909. évi január hó 5-ig bezárólag terjesszék be.

A törzsfizetés kiegészítéséül szolgál a Gáj külvárosi róm. kath.

hívek által fizetendő párber (a háztulajdonosok által fizetendő évi 2 korona, a többi családok részéről 1 korona) és a stóla jövedelem.

Az állás nyugdíj jogosultsággal van egybekötve.

A választást Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ejti meg életfogytiglani hatállyal.

Arad, 1908. december hó 19.

Varjassy,
polgármester.

26—1908. kpv.

Hirdetmény.

Ezennel közzhírré tesszük, hogy az 1909. évre érvényes bíró országos képviselőválasztók névjegyzékének a mai napon véglegesen megállapított egy hiteles példánya az 1899. évi XV. t. c. 150. §-nak megfelelően dr. Mülek Lajos kir. közjegyzőnél Aradon letétetett, a kitől a névjegyzékre vonatkozólag a szabályszerű díjak mellett, egyesek részére másolatok, kivonatok, bizonylatok és hitelesítések kivehetők.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1908. évi december hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta:

Kádas Kálmán, s. k.
főjegyző.

Névjegyeit
rendelje meg az
Aradi nyomda
részvénytársaságnál.

APRO HIRDETÉSEK.

AKinek

ismerettség híján

szociálisra, szelvényre, szelvényezőre, rönnyezőre, segédre, ispánra, gazdálkodóra, kiosztóra, szelvényezőre, szociálisra,	kiosztóra, gazdálkodóra, szociálisra, szociálisra, házi- vagy, kiosztóra, szociálisra, szociálisra, szociálisra, szociálisra,
---	--

AKi

börbeadni kíván

szociálisra, szelvényre, szelvényezőre, rönnyezőre, segédre, ispánra, gazdálkodóra, kiosztóra, szelvényezőre, szociálisra,	kiosztóra, gazdálkodóra, szociálisra, szociálisra, házi- vagy, kiosztóra, szociálisra, szociálisra, szociálisra,
---	--

AKi

eladni kíván

szociálisra, szelvényre, szelvényezőre, rönnyezőre, segédre, ispánra, gazdálkodóra, kiosztóra, szelvényezőre, szociálisra,	kiosztóra, gazdálkodóra, szociálisra, szociálisra, házi- vagy, kiosztóra, szociálisra, szociálisra, szociálisra,
---	--

AKi

szociálisra, szelvényre, szelvényezőre, rönnyezőre, segédre, ispánra, gazdálkodóra, kiosztóra, szelvényezőre, szociálisra,

AKi

szociálisra, szelvényre, szelvényezőre, rönnyezőre, segédre, ispánra, gazdálkodóra, kiosztóra, szelvényezőre, szociálisra,

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetés

rovatát használja.

Minden háztartásban

nélkülözhetetlen cikk eladására megbízható ügynökök keresetnek. Napi biztos 15—20 korona kereset. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3822

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszle-
vélpapír, képeslevelezőlapok fa-
tárgyak festésre, imakönyvek, fes-
tőminták, karácsonyi diszek, csoda-
gyertyák, ifjúsági iratok és disz-
munkák. Tolnai Világlapja képvisel-
lete. Folyóiratok. Divatlapok. Krausz
Paulin, Színházépület. Telefon sz.
511. 995

Szt. Pál-utca 11. sz. alatt

egy csinosan butorozott szoba elő-
szobával január 1-től kiadó. 3838

Egy jóforgalmu

Műszerüzlet eladó. Bővebbet Pécs-
kai-ut 1/a. szám alatt, a vasúttal
szemben. 3712

Viszont eladóknak

karácsonyi és ujévi képes leve-
lezőlapok 100 drb. igen szép minta
összeválogatva K. 240 Inguéz I és
Fla könyv- és papirkereskedésében,
Weitzer János-utca. Arad és Te-
mesmegyei telefon 517. 201

Karácsonyfa díszek

szociálisra, szelvényre, szelvényezőre, rönnyezőre, segédre, ispánra, gazdálkodóra, kiosztóra, szelvényezőre, szociálisra,

Becher és Hildesheim-féle

világhírű pénzszekevények csakis
Pollák Arnold szállitonál kaphatók
Arad, Petőfi-utca. 3582

AKI

5556

dohányt akar külföld ré-
szére termelni, kap en-
gedélyt és 300 korona
előleget, jelentkezzen

Asbóth Gyulánál,

Arad, Árpád-tér 4. sz., I. em.

Van szerencsém értesíteni
a n. é. közönséget, hogy sa-
ját termésű

gyoroki hegyi boraimat

mai naptól kezdve palackokban
is árusítom.

1 liter 1908. évi bor 56 fillér.

1 liter ó vörösből 120 korona

1 liter ó muskotályból 120 korona

Tisztelettel 3840

Mihálik József

Csernovits Péter-utca 25. sz.

Erdei vágás kitakarítása miatt mé-
lyen leszállított áron kapható:

olcsó száraz tűzifa

a esélai erdőben közel a vásárhoz,
a majális hely mellett, a vágás ki-
takarításának befejezéséig, 1908.
év december hó 31-ig.

1 erdei öl hasábfa 20 korona.

1 „ „ dorongfa 16 korona.

1 rakás forgács 5 korona.

1 csomag rózsa 10 fillér.

A forgács darabos, melynél fű-
részelési és hasítási költségek meg-
takaríthatók.

Rendelést telefonon is megadok

Cukor László,

fakereskedő 3772

Arad, Telefon sz. 485.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyjérdemű
közönségnek tudomására adni, hogy
Deák Ferenc-utca 33. szám alatt egy

előnyomda, himzés és

fehérenemű varrodát

nyitottam, ahol is elvállalok minden
szakmába vágó munkákat, melyek
a legbiztosabb kivitelben és a leg-
jutányosabb árak mellett készítem.

Tisztelettel 3581

VAJDA JÁNOSNÉ.

Hímző fehérenemű varróleányok
felvételnek.

ATLANTIKA

Miért csak az Atlantikában vásárolt kávé, tea,
rum és a velük járó teasütemény, cu-
korka, csokoládé (Gerbaud-féle is) való-
sággal élvezeti cikkek?

Mert Aradon kizárólag ott kapni
fűszer, illatszert és egyébeknek
bosszantó szagától mentesen
ezen árucikkeket. —
Vidékre bérmentesen
küldjük áruinkat

Mit jelent:

ATLANTIKA?

Kávé, tea, rum spe-
ciális üzlet!

Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota)

Saját villanyüzemű pörköldénken naponta
friss kávé pörkölés.

ATLANTIKA